

≡ TŘEBOŇSKÁ
≡ NOCTURNA

TŘEBOŇSKÁ NOCTURNA

21. ročník mezinárodního hudebního festivalu

9. –
13. 7.
2024

OBSAH

Spolek Třeboňská nocturna

Ředitelka festivalu: Irma Mrázková
Emeritní člen: Miloš Končický
Dramaturg festivalu: Petr Nouzovský
Produkční festivalu: Klára Kašparová
Autor textů: Vlasta Reittererová
Večery uvádí: Martina Kociánová

Grafický design a sazba: Jindřich Hoch, Sandstudios
Tisk: Art D – Graf. atelier Černý

www.trebonskanocturna.cz

Program / 4

Úterý 9. 7. – Barocco sempre giovane, Kyungsik Shin / 5

Středa 10. 7. – Daniel Matejča, Jan Schulmeister / 10

Čtvrtek 11. 7. – Jiří Bárta, Milan Pařa, Jiří Kabát / 15

Čtvrtek 11. 7. – Zeurítia, Libor Šmoldas / 20

Pátek 12. 7. – Janoska Ensemble / 22

Sobota 13. 7. – Jana Sibera, Aleš Briscein,

Komorní filharmonie Pardubice, Zbyněk Müller / 27

Medailonky autorů / 36

Programme / EN / 54

PROGRAM

9. 7. 2024, 19:30
Konírna, zámek Třeboň

SLAVNOSTNÍ ZAHÁJENÍ FESTIVALU

Barocco sempre giovane

Kyungsik Shin / Korejská republika – viola

PROGRAM

Antonio Vivaldi

Sinfonia C dur pro smyčce a continuo RV 112

Allegro

Andante

Presto

Ottorino Respighi

Le antiche arie e danze / Staré zpěvy a tance (Suita č. 3)

Italiana (Andantino)

Arie di corte (Andante cantabile)

Siciliana (Andantino)

Passacaglia (Maestoso – Vivace)

Georg Philipp Telemann

Koncert G dur pro violu, smyčce a continuo TWV 51:G9

Largo

Allegro

Andante

Presto

Antonín Dvořák

Dva valčíky op. 54 (úprava Jaroslav Kocian)

Valčík A dur (Moderato)

Valčík D dur (Allegro vivace)

Franz Anton Hoffmeister

Koncert D dur pro violu a orchestr

Allegro

Adagio

Rondo

Antonio Vivaldi (1678–1741) jistě netušil, že ještě téměř za tři sta let bude patřit mezi nejznámější skladatele hudebních dějin. Pocházel z Benátek, jeho otec byl houslistou kapely chrámu sv. Marka a Antonio po něm po dědil nejen talent, ale také zrzavé vlasy, pro které dostali oba přezdívku „Rossi“. Antonio se stal knězem, pravděpodobně kvůli astmatickému onemocnění však nemohl sloužit mše. Od roku 1703 byl učitelem hudby v benátském klášteře, sirotčinci a současně konzervatoři Pio Ospedale della Pietà. Pro orchestr tohoto ústavu také vznikla většina Vivaldihho skladeb. Roku 1711 vyšla jeho první sbírka houslových koncertů *L'estro armonico*, pro kterou se v češtině vžil název „Harmonický vrtoch“ (spíše „nápad“ nebo „vnuknutí“), která se okamžitě stala hitem. Přesné datum vzniku *Sinfonie C dur* (RV 112) není známo, snad kolem roku 1720; tehdy stoupala Vivaldihho sláva také jako operního skladatele. *Sinfonia C dur* 112 je ukázkovým příkladem skladatelova charakteristického stylu, který opouštěl barokní zdobnost, vyznačoval se živou rytmickou složkou a překvapivými efekty, jimiž ohlašoval nástup hudebního klasicismu.

Italský skladatel **Ottorino Respighi** (1879–1936) se často obracel k dějinám a inspiroval se odkazem hudební minulosti. Toto zaujetí jej vedlo k volbě historických skladeb pro loutnu, které upravil pro komorní orchestr do cyklu tří suit, nazvaného *Le antiche arie e danze* (Staré zpěvy a tance). Respighi je zkomponoval mezi roky 1917 a 1931 a uplatnil v nich svůj vynikající smysl pro barvy orchestru. *Suita* č. 3 byla poprvé uvedena v červnu 1932 na Konzervatoři Giuseppa Verdiho v Miláně. Podkladem první věty „Italiana“ byla skladba neznámého autora, pro „Dvorské arie“ druhé věty posloužilo dílo francouzského loutnisty a skladatele Jean-Baptisty Besarda (1567–1625), anonymní „Siciliana“ – slavnostní tanec v třídobém metru – tvoří třetí větu a závěrečná „Passacaglia“ je úpravou skladby italského skladatele Ludovica Roncalliho (1654–1713).

Georg Philipp Telemann (1681–1767), současník Bacha a Händela, je v běžných hudebních dějinách neprávem vnímán poněkud ve stínu těchto dvou velikánů. Narodil se v Magdeburgu v rodině diakona Heinricha Telemanna jako šesté ze sedmi dětí, z nichž se pouze tři dožily dospělého věku. Pramenem k informacím o Telemannově mládí a vzdělání je pouze jeho autobiografie, údaje v ní však nejsou zcela spolehlivé. Pravděpodobně se měl stejně jako otec i starší bratr stát teologem. V hudbě byl zpočátku autodidakt a první výuku, kterou by bylo možno nazvat profesionální, získal snad až na gymnáziu. Učil se hlavně opisováním partitur jiných autorů. Roku 1701 se zapsal ke studiu práv na univerzitě v Lipsku. Od tehdy se dá Telemannova životní dráha lépe sledovat. Jeho dalšími působišti byla města Sorau a Eisenach a roku 1712 se stal hudebním ředitelem (director musices) ve Frankfurtu, v letech 1721–1740 působil

v Hamburku, kde se mimo jiné staral o hudební provoz pěti chrámů. V oboru instrumentální hudby vytvořil Telemann bezpočet skladeb pro větší ansámby (ouvertury, suity) i pro různé komorní formace. *Koncert G dur pro violu* (TWV 51:G9) je vůbec jedním z prvních sólových koncertů, určených viole jako sólovému nástroji. Skladateli se podařilo po technické i výrazové stránce postihnout jedinečné vlastnosti nástroje a doprovodný orchestr je jejímu zvuku citlivě přizpůsoben.

Počátkem roku 1879 vyšla v časopise Lumír úvaha Emanuela Chvály „O hudbě taneční“, ve které se píše: „S reformou taneční hudby v estetickém ohledu dala by se u nás velmi prospěšným způsobem spojit reformu směru hudebního. U nás by bylo věru hříchem, kdybychom v taneční hudbě přidržovali se pařížských nebo vídeňských vzorů, když máme tak výtečnou salonní hudbu taneční v slohu národním, proč neměli bychom míti i vlastní hudbu k tanci v téměř slohu? [...] Naše česká hudba chová prvý poklad typických tvarů, jenž by po právu měl přejíti v majetek moderní taneční hudby.“ Uvádí se, že **Antonín Dvořák** (1841–1904) měl v plánu roku 1879 kompozici řady valčíků pro klavír, určených pro soukromé hudební zábavy. Nevíme, zda jimi chtěl ukázat, že i valčík, ač není českého původu, může česky znít. Inspiraci mohly také poskytnout *Valčíky* pro klavír Johannes Brahms. Během listopadu 1879 zkomponoval Dvořák sérii valčíků pro orchestr, z níž vzápětí vytvořil cyklus osmi valčíků pro klavír. Cyklus vyšel tiskem v roce 1880 v berlínském nakladatelství Simrock. První a čtvrtý valčík upravil Dvořák také pro smyčcové kvarteto a Jaroslav Kocian vytvořil jejich úpravu pro housle a klavír.

Představitel hudebního klasicismu **Franz Anton Hoffmeister** (1754–1812) se narodil v Rottenburgu na Neckaru (Baden-Württemberg). Nejprve studoval ve Vídni práva, ale roku 1778 jej angažoval hrabě Szecsényi jako kapelníka a šest let působil v Uhrách. Po návratu do Vídně založil hudební vydavatelství, v němž také vyšla některá díla W. A. Mozarta, a později spolu s vydavatelem Ambrosiem Kühnelem založil další vydavatelství v Lipsku; vídeňský podnik v té době vedla Hoffmeisterova manželka. Roku 1805 se definitivně usadil ve Vídni. Franz Hoffmeister je autorem četných skladeb, mimo jiné dvacítky koncertů pro různé nástroje. *Koncert pro violu D dur* je z roku 1800 a vedle *Koncertu pro violu* Karla Stamice je pokládán za prubířský kámen umění violistů. První věta, která je z celého díla technicky nejnáročnější, se vyznačuje výraznými dynamickými odstíny, tehdy nově objevenou možností nuancí výrazu.

— Barocco sempre giovane

Barocco sempre giovane (Baroko stále mladé) je komorní soubor složený ze špičkových mladých českých profesionálních hudebníků. Byl založen v roce 2004. Původně se specializoval na interpretaci skladeb vrcholného baroka (odtud název souboru), dnes však jeho repertoár obsahuje skladby všech stylových období, včetně hudby 21. století. Řadu skladeb současných autorů provedl v premiéře. Soubor je pravidelně zván na významná domácí i zahraniční pódia a hudební festivaly (Pražské jaro, Smetanova Litomyšl, MHF Český Krumlov, Festival Concentus Moraviae, Festival Mitte Europa a další). Koncerty souboru vysílaly tuzemské i četné zahraniční rozhlasové a televizní stanice. Barocco sempre giovane pořádá vlastní abonentní koncertní cykly, realizuje CD nahrávky a pravidelně spolupracuje s předními českými i zahraničními umělci. Zvláštní pozornost věnuje spolupráci s interpretačním dorostem a s laureáty významných mezinárodních soutěží.

8

9

— Kyungsik Shin – viola

Světověznámý violista Tabea Zimmerman charakterizoval Kyungsika Shina, nositele ceny z interpretační soutěže Pražského jara, soutěže Antona Rubinsteina a Mezinárodní violové soutěže Oskara Nedbala, jako „virtuozního hudebníka vřelého tónu“. Kyungsik Shin studoval na Korejské národní univerzitě umění a na Národní univerzitě v Soulu, pokračoval na Univerzitě umění v Berlíně. Po vítězství v soutěži Korejského rozhlasu (Korean Broadcasting System) zahájil sólovou kariéru a vystoupil s mnoha orchestry své země. Jako nadšený komorní hráč se zúčastnil projektu „Komorní hudba spojuje svět“, realizovaného Kronberg Academy v Hessensku, na němž se podíleli Gidon Kremer, Christian Tetzlaff a Steven Isserlis. Zúčastnil se také Mezinárodního festivalu komorní hudby Seiji Ozawy, hudebního festivalu v Lublani a dalších. Po svém přesídlení do Evropy vystoupil například s Mnichovským komorním orchestrem, Symfonickým orchestrem v Karlových Varech, s Filharmonií Hradec Králové a s orchestrem Euro Symphony SFK, který sdružuje umělce ze Slovinska, Furlanska a Korutan.

10. 7. 2024, 19:30 Divadlo J. K. Tyla

Daniel Matejča – housle, **Jan Schulmeister** – klavír

PROGRAM

Sergej Rachmaninov

Moments musicaux pro klavír op. 16 (výběr)

1. Andantino
3. Andante cantabile
5. Adagio sostenuto
6. Maestoso

Fritz Kreisler

Recitativo a Scherzo op. 6 pro housle sólo

Arvo Pärt

Fratres pro housle a klavír

Josef Suk

Čtyři kusy pro housle a klavír op. 17

- Quasi ballata
- Appassionato
- Un poco triste
- Burleska

Béla Bartók

Šest rumunských tanců pro housle a klavír

- Jocul cu bâta (Tanec s hůlkou)
- Brâul (Kolový tanec)
- Pe loc (Dupák)
- Buciumeana (Tanec z Bucia)
- Poarga româneasca (Rumunská polka)
- Mărunțelul (Rychlý tanec)

10

11

Sergej Rachmaninov (1873–1943) byl jedním z těch umělců, kteří rovným dílem dělili své umělecké působení mezi tvorbu a interpretační umění. Sklízal úspěchy jako vynikající klavírista i dirigent, jako skladatel zůstal věren novoromantickému odkazu. Většinu skladeb určených klavíru psal pro své vlastní využití. Z drobnějších skladeb pro sólový klavír jsou proslulé dvě sonáty, cykly *Morceaux de fantaisie* a *Morceaux de salon*, dva cykly *Preludií* a dva cykly *Etudes-tableaux*, za jejichž inspirací stojí odkaz Fryderyka Chopina. Také cyklem *Moments musicaux* z roku 1896 se Rachmaninov odvolává ke vzoru z minulosti, takto nazval svých šest drobností roku 1828 Franz Schubert. Podobně jako Schubert střídá Rachmaninov durové a mollové tóniny, na malé ploše rozvíjí náladové obrázky působící dojem improvizace, avšak celek je formálně propojen motivy, které se vracejí v různých obměnách.

Houslový virtuos **Fritz Kreisler** (1875–1962) se narodil ve Vídni, už jako sedmiletý byl přijat na tamní konzervatoř Společnosti přátel hudby a po třech letech přešel na pařížskou konzervatoř, kde studoval kromě hry na housle u Lamberta Massarta také skladbu u Léa Delibese a Julese Masseneta. Po ročním turné po Spojených státech, které podnikl s klavíristou Morizem Rosenthalem, měl v úmyslu hudby zanechat, ale po devíti letech se roku 1898 na pódium vrátil a nastoupil kariéru obdivovaného virtuosa. Hrozba nacismu jej jako mnoho jiných vyhnala z Evropy do Spojených států. Roku 1941 utrpěl úraz a svá vystoupení musel omezit, poslední koncert uskutečnil roku 1950. Komponoval zejména pro obohacení vlastního repertoáru, *Recitativo a Scherzo* op. 6 z roku 1911 však dedikoval „mistru a příteli Eugènu Ysaÿemu“, dalším z představitelů vrcholného umění houslí své doby.

Titul *Fratres* nese několik skladeb estonského skladatele **Arvo Pärta** (* 1935), přesněji řečeno skupina skladeb, napsaná koncem sedmdesátých let 20. století. Skladatel v nich fixoval notovým zápisem pouze tónovou výšku a rytmus. Instrumentální obsazení, dynamika a tempo jsou ponechány na interpretech, kteří se tak stávají svým způsobem spoluautory díla. Původní verze z roku 1977 měla podtitul „tříhlasá hudba pro nové nebo staré nástroje“. Existuje verze pro soubory violoncell, smyčcový orchestr a bicí nástroje či pro violoncello sólo. Verze pro housle a klavír vznikla na objednávku pro Salzburger Festspiele, kde ji 17. srpna 1980 poprvé uvedli Gidon a Elena Kremerovi. Skladatel uplatnil vlastní kompoziční techniku, kterou pojmenoval „tintinnabuli“ (z lat. „zvonky“). Základ tónového materiálu tvoří interval čisté kvinty, v časových úsecích se varíruje melodické schéma v nepravidelných rytmech. Napětí je dosažováno neustálými proměnami trvání těchto úseků v čase a narůstáním dynamiky, po dosažení vrcholu dynamika opět opadá a napětí zaniká.

Čtyři kusy pro housle a klavír op. 17 věnoval **Josef Suk** (1874–1935) svému kolegovi v Českém kvartetu, houslistovi Karlu Hoffmannovi (1872–1936). Skladatel napsal v dubnu 1900 nejprve první dvě skladby, zanedlouho přikomponoval další dvě. Nakladatel Simrock v Berlíně zamýšlel skladby vydat – s ohledem na lepší prodejnost – jednotlivě, Josef Suk odpověděl, že nejmilejší by mu bylo vydání všech čtyř v jednom sešitě, nanejvýš připouštěl vydat je jako dvojice, s tím, že „Appassionato patří ke Quasi una ballata, Burleska k Un poco triste“; šlo mu tedy o efekt kontrastu. Skladby nakonec vyšly ve dvou sešitech, jak si přál Simrock, v jednom sešitě byly vydány až roku 1960 v Praze. To však rozhodně nebránilo jejich soubornému uvádění na koncertech. Poté, co č. 3 uvedli 11. listopadu 1900 Rudolf Reissig s Karlem Hoffmeisterem v Brně, zazněl kompletní cyklus poprvé 19. ledna 1901 v Praze v Rudolfinu v provedení Karla Hoffmanna s autorem u klavíru. Spolu s duem *Z domoviny* Bedřicha Smetana a *Romantickými kusy* Antonína Dvořáka tvoří Sukovy *Čtyři kusy* pravé perly českého houslového repertoáru svého druhu.

Objevování historie a proklamovaný návrat ke kořenům na přelomu 18. a 19. století vedly ke studiu lidových zdrojů umění, folklorní prvky se staly oblíbenou součástí hudebních skladeb jako výraz romantického obdivu k lidové kultuře. Ve výsostně stylizované podobě je nalezneme v tvorbě Franze Liszta, Johannesa Brahmsa, Antonína Dvořáka, George Enescu a dalších skladatelů, pochopitelně také v díle **Bély Bartóka** (1881–1945). Bartók se řadu let zabýval sběratelskou činností jako etnomuzikolog, lidový element u něj vzbuzoval historický i tvůrčí zájem. Vědecky se lidovou hudbou zabýval od roku 1905. Tehdy také začal upravovat lidové písně pro koncertní využití. V létě 1909 odjel do Sedmihradská (které tehdy patřilo k Uhrám), kde sbíral lidové písně a vytvořil z nich antologii. Výsledkem cesty byly nejen zápisy autentického folkloru, ale také inspirace k vlastním tanečním stylizacím. Roku 1915 vytvořil *suitu Rumunských tanců* pro klavír, později je přepracoval pro orchestr a následovala úprava pro housle a klavír. Úvodní mužský tanec s hůlkou pochází z oblasti města Turdy v kraji Kluž, tanec číslo 2 je z Torontálu. Třetí „dupák“ je párový tanec rovněž z Torontálu, řadový tanec č. 4 je z oblasti Buciumi. Rumunská polka je ve skutečnosti tanec se střídavým metrem. Cyklus uzavírají dva rychlé tance z krajů Bihoru a Turda. Přes uměleckou stylizaci zachoval Bartók zemitý, rustikální charakter původních tanců.

12

13

— **Daniel Matejča** získal první školení ve hře na housle ve čtyřech letech pod vedením matky, rok nato se stal žákem prof. Ivana Štrause, s nímž pracuje dodnes. Mezi roky 2013–2020 získal řadu ocenění v domácích i zahraničních soutěžích. S orchestrem debutoval roku 2019 s Libereckým symfonickým orchestrem, s nímž provedl *Koncert pro housle* Felixe Mendelssohna. Roku 2021 byl přijat na Akademii múzických umění v Praze. Následujícího roku zvítězil v Eurovizní soutěži mladých hudebníků (Eurovision Young Musicians) v Montpellier. Roku 2023 vydal label Supraphon jeho nahrávku sonát Eugèna Ysaÿe. Vzdělání si doplnil také na Akademii v Imole, kde pracoval s Mauriziem Sciarrettou a s Borisem Belkinem. Spolu s klavíristou Janem Schulmeisterem v roce 2023 zvítězil na soutěži Concertino Praga v komorní kategorii. Koncertuje především v Evropě (Francie, Itálie, Polsko, Německo, Rakousko), ale také například v Turecku, Singapuru, Japonsku aj. Účastní se interpretačních kurzů (International Violin Academy v Liberci, Imola Summer Festival v Itálii, International Music Academy Orpheus ve Vídni) a mistrovských kurzů pod vedením Jiřího Vodičky, Christiana Tetzlaffa či Augustina Hadelicha.

— Jan Schulmeister

Hře na klavír se věnuje od pěti let, v současné době studuje na Konzervatoři P. J. Vejvanovského v Kroměříži. Zkušenosti sbírá také na mistrovských interpretačních kurzech pod vedením významných českých i zahraničních pedagogů. Od dětství se s úspěchem účastní národních i mezinárodních klavírních soutěží, jichž už absolvoval více než třicetkrát, například César Franck Piano Competition (Belgie), Piano Talents (Itálie), North International Music Competition (Švédsko), Manhattan International Competition (USA), Virtuosi per musica di pianoforte a dalších soutěží v Estonsku, Švýcarsku, Španělsku aj. Několikrát se stal finalistou soutěže Concertino Praga. Roku 2023 se této soutěže účastnil spolu s Danielem Matejčou a stali se nejen držitelé 1. ceny, ale získali také Cenu publika, Cenu Nadace Bohuslava Martinů za nejlepší interpretaci skladatelova díla a Cenu Nadace Viktora Kalabise a Zuzany Růžičkové za nejlepší interpretaci skladby 20. či 21. století. Největším dosavadním úspěchem Jana Schulmeistera je 3. cena z jedné z nejprestižnějších světových klavírních soutěží The Cliburn International Piano Competition, kterou získal v červnu 2023 v Dallasu (USA).

14

15

11. 7. 2024, 19:30 kostel sv. Jiljí a Panny Marie Královny

Jiří Bárta – violoncello, **Milan Paľa** – housle, **Jiří Kabát** – viola

PROGRAM

Johann Sebastian Bach

Goldbergovské variace BWV 988

(úprava pro smyčcové trio Dmitry Sitkovetsky)

Aria	Variatio 16. Ouvertüre
Variatio 1	Variatio 17
Variatio 2	Variatio 18. Canone alla sesta
Variatio 3. Canone all'unisono	Variatio 19
Variatio 4	Variatio 20
Variatio 5	Variatio 21. Canone alla settima
Variatio 6. Canone alla seconda	Variatio 22. Alla breve
Variatio 7. Al tempo di Giga	Variatio 23
Variatio 8	Variatio 24. Canone all'Ottava
Variatio 9	Variatio 25. Adagio
Variatio 10	Variatio 26
Variatio 11	Variatio 27. Canone alla nona
Variatio 12. Canone alla quarta	Variatio 28
Variatio 13	Variatio 29
Variatio 14	Variatio 30. Quodlibet
Variatio 15. Canone alla quinta	Aria da capo

Název variací pro klavír **Johanna Sebastiana Bacha** (1685–1750), které vyšly tiskem roku 1741 jako *Goldberg-Variationen* (Goldbergovy variace), se ustálil v 19. století na základě anekdoty, kterou zaznamenal podle vyprávění Bachových synů skladatelův životopisec Johann Nikolaus Forkel v monografii z roku 1802. Podle ní variace vznikly pro ruského vyslance u drážďanského dvora, hraběte Hermanna Carla Keyserlingka, jenž údajně trpěl nespavostí a cembalista v hraběcích službách Johann Gottlieb Goldberg mu měl pro lepší usínání přehrávat. Goldberg, narozený roku 1727, byl však v době vzniku díla teprve chlapec, na tisku by navíc v takovém případě stálo – jak bývalo zvykem – příslušné věnování objednavateli. Dílo představuje vrcholné dílo kontrapunktického variačního umění. Třicet variací úvodní Arie, jíž také skladba končí, využívá nejrůznějších technických a stylizačních možností klavírní a kompoziční techniky své doby, kontrapunktickou techniku kánonu uvádí Bach do stále nových situací postupně na všech stupních harmonické řady. Houslista a dirigent Dmitry Sitkovetsky (nar. 1954) původem z Ázerbájdžánu upravil *Goldbergovy variace* pro smyčcové trio poprvé roku 1984. Roku 2005 svou adaptaci přepracoval, přijala ji řada smyčcových souborů a našla ohlas u četného publika.

16

17

— Jiří Bárta

Přední český violoncellista Jiří Bárta spolupracuje s orchestry jako Česká filharmonie, London Symphony Orchestra, Royal Philharmonic Orchestra London, Royal Scottish National Orchestra, Royal Liverpool Philharmonic, Berliner Symphoniker, pravidelně je zván na přední festivaly. Vysoce hodnoceny jsou jeho nahrávky Bachových violoncellových suit, Šostakovičových violoncellových koncertů a obou Koncertů pro violoncello Antonína Dvořáka (A dur i h moll). CD se Sonátou pro violoncello sólo Zoltána Kodályho udělil londýnský časopis The Gramophone ocenění „Editor’s Choice“, do stejného výběru se dostalo i Bártovo CD s violoncellovými koncerty Bohuslava Martinů, J. B. Foerster a Jana Nováka. Jiří Bárta spolupracoval s Magdalenou Koženou na jejím albu „Songs“, oceněném Gramophone Award. S jazzovým kvartetem Milana Svobody spolupracoval na CD „Znamení Střelce“. Dokument České televize „Můj pokus o mistrovský opus“ (Jiří Bárta versus Bachovy suity) v režii Jakuba Sommera získal hlavní cenu „Cirkom Price“ za nejlepší hudební dokument v mezinárodní evropské soutěži. V roce 2008 spoluzaložil Mezinárodní festival komorní hudby v Kutné Hoře, v sezoně 2014 byl kurátorem komorní řady festivalu Dvořákova Praha.

— **Milan Paľa**, slovenský houslista žijící v Brně, je typem erudovaného a přemýšlivého interpreta, který jde vlastní cestou. Svůj repertoár stále rozšiřuje o nová díla. Zásadní vliv na formování jeho hudebního projevu měla spolupráce se skladateli, která vyústila ve vznik skladeb „šitých“ mu na míru. Jeden z největších impulsů mu dodal umělecký kontakt s francouzským varhaníkem a skladatelem Jeanem Guillou. V repertoáru má díla od baroka po současnost, jeho doménou je však hudba 20. a 21. století. Řadu děl zahraničních i domácích skladatelů uvedl v premiéře. Vystoupil na festivalech ISCM World New Music Days, Muzički Biennale Zagreb, Festival Messiaen au Pays de la Meije, Pražské jaro aj., s orchestry Filharmonie Brno, Symfonickým orchestrem hl. m. Prahy FOK či Slovenskou filharmonií, pod taktovkou renomovaných dirigentů. Nebývale rozsáhlá je Paľova diskografie, která kromě sonát pro housle či violu standardního repertoáru zahrnuje například komplet houslových sonát Mieczysława Weinberga, natočených live na festivalu Moravský podzim 2019, houslové koncerty Albana Berga, Karola Szymanowského či Alfreda Schnittkeho. Významné místo má v Paľově diskografii nahrávka Bachových Sonát a partit a Suit. Za jedinečný počin lze označit projekt Cantūs Moraviae, zacílený na tvorbu pro sólové housle nebo violu, a album Milanolo se skladbami napsanými pro pětistrunné housle, obohacené o spodní violový registr.

18

19

— **Jiří Kabát**

Studoval Pražskou konzervatoř, je absolventem oboru skladba a dirigování ve třídě Jiřího Gemrota resp. Miriam Němcové a Miroslava Košlera, studium rozšířil na Royal Conservatoire of Scotland. Jako sólista, dirigent, aranžér a skladatel spolupracoval s většinou tuzemských orchestrů. Je držitelem cen z mezinárodních soutěží a získal ocenění a stipendia jako např. Classic Prague Award, Governor's Prize, Tillett Trust Bursary a další. V roce 2011 získal cenu absolutního vítěze druhého ročníku Mezinárodní skladatelské soutěže Antonína Dvořáka. Je držitelem ceny OSA za rok 2013 pro nejúspěšnějšího skladatele vážné hudby. Jeho díla zněla např. na Festival International Echternach, v komorním cyklu FOK a České filharmonie, na Festival du Lubéron a mnoha dalších. Po osm sezon zastával pozici violisty Vlachova kvarteta Praha, dva roky působil v téže roli v souboru Pavel Haas Quartet. Působil jako pedagog na Konzervatoři Pardubice, od školního roku 2020/21 byl jmenován ředitelem Základní umělecké školy Pardubice – Polabiny. Je stálým členem souboru Barocco sempre giovane.

11. 7. 2024, 22:00, Tunel music bar

Zeurítia – zpěv
Libor Šmoldas – kytara

PROGRAM

Saudade da bahia (Dorival Caymmi) V běhu (Charlie Haden / Jakub Doležal) Moon river (Henry Mancini / Johnny Mercer) Basin street (Spencer Williams) Noční lety (Bill Evans / Jakub Doležal) Killing me softly (Charles Fox / Norman Gimbel) Eu Quero um Samba (Janet de Almeida / Haroldo Barbosa) Sen (Libor Šmoldas / Jakub Doležal) I didn't know what time it was (Richard Rodgers / Lorenz Hart) Fields of Athenry (Pete St. John)

20

21

— Zeurítia

Vendula Šmoldasová alias Zeurítia je česká jazzová zpěvačka. Kromě jazzu vešla ve známost především zpěvem brazilské bossa novy v autentické portugalštině (alba Zeurítia, Animal Music, 2008 a Tempera, NEWPORTLINE, 2019) a vlastní tvorbou na pomezí folku, popu, bossy a jazzu (album Weightless, NEWPORTLINE, 2015). Vystudovala Konzervatoř a Vyšší odbornou školu Jaroslava Ježka v Praze, studovala také soukromě a na jazzových workshopech v New Yorku, Německu a Anglii (jejími učiteli byli například Peter Eldridge z New York Voices, Pete Churchill, Guillermo Rozenthuler či Tina May). Koncertuje nejen v České republice, ale také v dalších evropských zemích (Irsko, Polsko, Maďarsko, Francie), v Austrálii i v USA.

— Libor Šmoldas

Libor Šmoldas je náš přední jazzový kytarista. Jeho koncertní aktivity zahrnují čtyři kontinenty a světové metropole New York, Washington, Sydney, Peking, Istanbul, Vídeň, Berlín, Denver, Toronto, Miláno, Stockholm či Londýn. Se svým kvartetem podnikl jako první česká jazzová kapela turné po USA a pravidelně se tam vrací, stejně jako na každoroční koncertní turné do Austrálie, Holandska, Spojeného království a dalších zemí. Hrál a nahrával se světovými muzikanty jakými jsou George Mraz, Jeff Ballard, Sam Yahel, Bobby Watson, Adam Nussbaum, James Morrison, Brian Charette, Gregory Hutchinson, Jon Faddis či Jay Anderson. V Čechách má na kontě přes tři tisíce klubových koncertů, vystoupení na festivalech Pražské Jaro, Prague Proms, Brno Jazz Fest, Bohemia Jazz Fest, Struny podzimu či Janáčkův máj a spolupráci s naší kompletní jazzovou špičkou, včetně například Ondřeje Pivce, Roberta Balzara či Davida Dorůžky. Libor Šmoldas získal mnoho ocenění, kupříkladu za nejlepší jazzovou skladbu roku 2014 či cenu Anděl za jazzovou desku roku s Organic Quartetem. Učí na Konzervatoři Jaroslava Ježka v Praze a na mezinárodních workshopech v Anglii, Německu, Řecku, Itálii a Austrálii. Pod svým jménem vydal jedenáct alb a řadu dalších jako spoluhráč. Český i mezinárodní tisk se shoduje na jeho vysokých kvalitách a předním postavení mezi evropskými jazzovými kytaristy.

12. 7. 2024, 19:30, nádvoří Městského úřadu Třeboň

Janoska Ensemble

Ondrej Janoska – housle, Roman Janoska – housle, František Janoska – klavír, Julius Darvas – kontrabas, Arpád Janoska – zpěv

PROGRAM

Johannes Brahms

Uherský tanec č. 1
(Allegro molto)

František Janoska
Souvenir pour Elise

Roman Janoska
¡Buenos Días, Marco!

Béla Bartók
Rumunské lidové tance ve stylu Janoska

Jocul cu bâta

Brâul

Pe Loc

Buciumeana

Poarga româneasca

Mărunțelul

přestávka

František Janoska
Cole Over Beethoven

Ástor Piazzolla
Oblivion

Pablo Ziegler
Rojotango

Dave Brubeck
Blue Rondo à la Turk

Johann Sebastian Bach
Koncert pro dvoje housle d moll (BWV 1043)

22

23

Přesahy a propojování různých žánrů, uplatňování citátů a variace na cizí témata, na jejichž základě vznikaly zcela nové skladby, to vše existovalo v hudbě od nejstarších dob. Stačí připomenout renesanční parodické mše, úpravy koncertů Antonia Vivaldiho v díle Johanna Sebastiana Bacha, transkripce a parafráze na cizí témata v díle Franze Liszta a dalších skladatelů, které napomáhaly popularizaci operních a jiných děl, nemluvě o překračování hranic mezi takzvanou vážnou a populární hudbou. Na něm je založeno také interpretační a improvizáční mistrovství členů Janoska Ensemble.

Johannes Brahms (1833–1897) se sám zabýval sběratelskou činností. Při koncertních cestách s houslisty Eduardem Reményim a Josephem Joachimem (oba pocházeli z Uher) se setkával s hudbou Romů, které vtělil i do svých velkých děl, jako například do *Klavírního koncertu č. 2* či *Symfonie č. 4*. Takzvané cingarismy nebo ungarismy patřily k zvláště oblíbeným; nalezneme je již u Josepha Haydna, zpopularizoval je především Franz Liszt. Repertoár kapel, jaké mohl slyšet Liszt nebo Brahms, však už netvořila jen původní lidová hudba, kapely hrály úpravy dobového „vyššího repertoáru“, který přizpůsobovaly svému hudebnímu cítění. Brahms dobře vyslouchal typické znaky jejich hudby, k nimž patří tempové kontrasty a rapsodičnost formy. První dva sešity jeho *Uherských tanců* pro čtyřruční klavír vyšly roku 1869 (druhý roku 1880), první tři tance z nich Brahms roku 1873 také instrumentoval, orchestrace dalších je dílem různých skladatelů, mezi nimi i Antonína Dvořáka.

Stěžlí by se našel někdo, kdo se při začátcích výuky hry na klavír nesetkal se skladbou *Für Elise* (Pro Elišku) **Ludwiga van Beethovena** (1770–1827). Ani těm, kdo se o klavírní hru nikdy nepokoušeli, nebude tento drobný skvost neznámý. Skladatel jej napsal roku 1810, a přestože je skladba všeobecně známá, zůstává součástí nerozřešených Beethovenových tajemství. Identitu oné „Elise“ se dodnes nepodařilo odhalit, ačkoliv existovala řada možných „adeptek“. Čistopisný autograf skladby, na němž mělo pojmenování stát, je ztracen, zachovala se pouze skica bez názvu. Skladbička se dočkala mnoha úprav a jejich řada jistě nekončí.

Skladba **Romana Janosky** *i Buenos Días, Marco!* (Dobrý den Marco) nese podtitul „pro mého nejmladšího syna“, věnování tedy hovoří samo za sebe, a stejně tak charakter skladby, jakéhosi „jam session“.

„Styl Janoskových“, v němž zazní šest *Rumunských lidových tanců* **Bély Bartóka** (1881–1945), znamená několikanásobně umocněnou stylizaci. Bartók z podkladu, který soustředil na základě svých etnomuzikologických studií a sběratelské činnosti, vytvořil roku 1915 suitu pro klavír, později tance instrumentoval a upravil také pro housle a klavír.

„Janoska styl“ není stylová směs, nýbrž syntéza jazzu, latinskoamerické a populární hudby, posvěcená spontánním muzikantstvím členů souboru.

Další beethovenskou parafrází je v programu koncertu skladba *Cole Over Beethoven* **Františka Janosky**. Vychází z Beethovenovy *Klavírní sonáty cis moll* op. 27 č. 2, která získala podtitul „Mondscheinsonate“ – Sonáta měsíčního svitu – a z písně Cola Portera (1891–1964) „Night and Day“ z muzikálu *Gay Divorce* (Veselý rozvod) z roku 1932, o dva roky později zfilmovaného s Ginger Rogers a Fredem Astairem. Píseň „Noc a den“, u nás známá snad nejvíce v interpretaci Evy Pilarové, se svou náladou k Beethovenově sonátě velmi blíží a vznikla tak vlastně nová „sonata quasi una fantasia“, jak nazval Beethoven dvojici své „Měsíční sonáty“ spolu se *Sonátou Es dur* op. 27 č. 1.

V posledních desetiletích 20. století se stala ve střední Evropě velmi populární nová podoba tanga, která si získala koncertní sály. Jeho tvůrce **Ástor Piazzolla** (1921–1992) vyrůstal v New Yorku a tango znal zprostředkovaně od svého otce. Roku 1937 se rodina vrátila do Buenos Aires, kde se Ástor setkal s autentickým tangem. V roce 1954 obdržel stipendium do Paříže a jeho učitelka skladby Nadja Boulanger jej přiměla, aby využil spojení zdrojů své domoviny s evropskou hudební tradicí. Piazzolla poslechl, a tak se zrodilo „tango nuevo“. Tango *Oblivion* (Zapomnění) vzniklo roku 1984 pro film režiséra Marca Bellocchia *Henry IV* podle dramatu Luigiho Pirandella.

Argentinský skladatel **Pablo Ziegler** (nar. 1944) patří k současným nejvýznamnějším představitelům žánru „tango nuevo“. Jako klavírista byl členem souboru Ástora Piazzolly a na jeho odkaz osobitě navázal, rozvinul jeho rytmickou stránku o další prvky. Zieglerova skladba *Rojotango* se objevila na stejnojmenném CD uruguayského barytonisty Erwina Schrotta, na němž se Ziegler podílel také dramaturgicky. Dnes je ovšem vokálním interpretem *Rojotanga* Arpád Janoska.

Americký klavírista **Dave Brubeck** (1920–2012) je považován za jednoho z hlavních protagonistů takzvaného „cool“ jazzu. Dave Brubeck Quartet, který založil roku 1951, zažíval největší slávu v šedesátých letech. Typickou součástí Brubeckovy hudby, která tvoří syntézu jazzu a vážné hudby, je rozmanitost metroritmické složky, hra s nepravidelnými rytmy a přesahy taktů. Takovou skladbou je *Blue Rondo à la Turk*, součást alba „Time Out“ vydaného roku 1959. Je inspirovaná tureckým „kulhavým“ rytmem aksak, který je tvořen rytmickým vzorcem 2+2+2+3, tedy s prodlouženou poslední dobou o polovinu délky, skladba je psaná v 9/8 taktu; s Mozartovou proslulou sonátou „alla Turca“ ovšem nemá *Blue Rondo à la Turk* nic společného.

Mimořádnou muzikalitu bratrů Janoskových dokládá také jejich citlivě provedená a neodolatelně interpretovaná transkripce *Koncertu*

pro dvoje housle *d moll* (BWV 1043) mistra hudebního baroka **Johanna Sebastiana Bacha** (1685–1750). Dílo spadá do Bachova lipského období, kdy kromě svých kompozičních úkolů pro chrám vedl soubor Collegium musicum, v němž také působili jeho synové Wilhelm Friedemann a Carl Philipp Emanuel. S tímto souborem organizoval Bach jakési oddechové koncerty, vždy v pátek večer v „Zimmermannově kavárně“ nebo v letních měsících v kavárenské zahradě. Jiné časy, jiné mravy, hudba a způsob jejího provozování však měly vždy mnoho podob.

— Janoska Ensemble

Soubor založili bratři Ondrej, František a Roman Janoskovi spolu se svým švagrem Juliem Darvasem. Bratři Janoskovi pocházejí z Bratislavy a dnes působí ve Vídni. Všichni ovládají několik nástrojů, z nichž si každý posléze vyvolil svůj hlavní. Členy souboru spojují nejen rodinné vazby, ale také společná hudební vize. Jejich virtuosita a improvizáčnická umění jim dovolují široké repertoárové rozpětí od děl klasického repertoáru po vlastní skladby a aranžmá, překračující žánrové hranice. Soubor vystupuje v renomovaných koncertních sálech včetně newyorské Carnegie Hall, Musikvereinu a Konzerthausu ve Vídni či v Opeře v Sydney. Účastňuje se každoročně pořádaného projektu Hollywood in Vienna, spoluorganizuje benefiční koncerty v Haydnově sále v zámku Esterházy, v nichž vystupují renomovaní mezinárodní interpreti.

Bratři Janoskové zahájili hudební studia v Bratislavě a pokračovali ve Vídni. Každý z členů souboru je nositelem významných soutěžních ocenění, působí také v jiných formacích a všichni mohou uvést důležité body své osobní kariéry. Ondrej Janoska působil v letech 2008–2012 jako první houslista Vídeňských filharmoniků. Roman Janoska je pokládán za jednoho z nejuznávanějších jazzových houslistů své generace. Klavírista František Janoska, nositel 1. ceny z Mezinárodní soutěže Franze Liszta z roku 2002, je také skladatel, aranžér a obdivovaný improvizátor. Julius Darvas pochází ze známé maďarské hudebnické rodiny, v umění hry na kontrabas už v ní zastupuje třetí generaci. Také on završil hudební studia ve Vídni. Čtvrtý z bratrů Janoskových Arpád se svým zpěvem zapojuje do speciálních projektů souboru. Po studiu v Bratislavě a Budapešti pokračoval ve Španělsku a Spojených státech, kde se mimo jiné účastnil masterclass jazzového zpěváka Bobbyho McFerrina.

26

27

13. 7. 2024, 19:30, nádvoří Městského úřadu Třeboň

POCTA EMĚ DESTINNOVÉ

Jana Sibera – soprán, **Aleš Briscein** – tenor

Komorní filharmonie Pardubice, Zbyněk Müller – dirigent

PROGRAM

Wolfgang Amadeus Mozart

Don Giovanni

Předehra

Recitativ a árie Donny Anny „Non mi dir, bell' idol mio“ / „Neříkej mi, má pravá láska“

Árie Dona Ottavia „Dalla sua pace“ / „Jen jejímu klidu“

Recitativ a árie Donny Anny „Or sai chi l'onore rapire a me volse“ / „Ted víš, kdo mi chtěl uloupit čest“

Árie Dona Ottavia „Il mio tesoro intanto“ / „Můj miláček mezitím“

Duet „Fuggi, crudele, fuggi!“ / „Pryč, krutý, pryč!“

Sergej Prokofjev

Symfonie č.1 D dur op. 25 „Klasická“

4. věta (Molto vivace)

přestávka

Gioacchino Rossini

L'Italiana in Algeri / Italka v Alžíru

Předehra

Gaetano Donizetti

L'elisir d'amore / Nápoj lásky

Árie Adiny „Prendi, per me sei libero“ / „Vezmi si to, díky mně jsi volný“

Árie Nemorina „Una furtiva lagrima“ / „Jedna tajná slza“

Duet „La lalalalaEsulti pur la barbara“ / „La lalalala.....

Ať se ta ukrutnice neraduje“

Pietro Mascagni

Cavalleria rusticana / Sedlák kavalír

Intermezzo sinfonico

Giacomo Puccini

La Bohème

Árie a duet Mimi a Rodolfa z 1. jednání:

„Che gelida manina“ / „Jak chladná ručka“ – „Si, mi chiamato Mimi“ / „Ano, říkají mi Mimi“ – „O soave fanciulla“ / „Ó sladká dívko“

Ema Destinová (1878–1930)

Není mnoho českých zástupců pěveckého umění, kteří dosáhli skutečně světové slávy. K neznámější mezi nimi patří Ema Destinová. Když se manželům Jindřišce a Emanuelu Kittlovým 26. února 1878 narodilo první dítě, dcera, dali ji pokřtít Emilie Paulina Jindřiška. Hudební nadání se brzy projevilo, hrála na housle, na klavír, a hlavně zpívala. Ve zpěvu ji školili manželé Marie a Thomas Loeweovi, své žačce dali skvělý základ, prosadit se však musela sama. Devatenáctiletá adeptka opery předvedla řediteli Národního divadla Františku Adolfu Šubertovi dva výstupy z Bizetovy *Carmen*, odmítl ji, ale dějiny opery mu mohou být dodatečně vděčné. Od roku 1898, kdy debutovala v berlínské Dvorní opeře, znal operní svět Emilii Kittlovou jako Emmy Destinn – pod pseudonymem, jaký dříve nosila její učitelka zpěvu. Berlínským debutem byla Santuzza v aktovce Pietra Mascagniho *Cavalleria rusticana*. Během deseti let na této scéně odzpívala přes sedm set představení, poslední tamní rolí byla Milada ve Smetanově *Daliboru*. Na pozvání Cosimy Wagner si dvakrát zazpívala v Bayreuthu, v roce 1904 vystoupila poprvé v londýnské Covent Garden – v Leoncavallových *Komediantech* po boku Enrica Carusa, jenž jí byl partnerem později také v Metropolitní opeře v New Yorku, mimo jiné v Pucciniho *Tosce* a roku 1910 ve světové premiéře jeho *Děvčete ze Západu*. Roku 1909 byla Emmy Destinn Mařenkou v americké premiéře *Prodané nevěsty* pod taktovkou Gustava Mahlera. Rok předtím jí pražské Národní divadlo poskytlo satisfakci za přehmat bývalého ředitele udělením čestného členství. Pohostinská vystoupení na pražské scéně zahájila symbolicky, 25. září 1913 jako Smetanova Libuše. Touha po domově ji po první světové válce přivedla zpátky domů, v cizině už žít nechtěla. V dalších letech v Národním divadle hostovala, naposled 20. března 1924 jako Alžběta ve Wagnerově *Tannhäuseru*. Hvězdná sláva pohasla, snad i z jejího vlastního rozhodnutí. Milovala své sídlo ve Stráži nad Nežárkou, kde žila v ústraní. Zemřela 28. ledna 1930 v Českých Budějovicích.

28

29

V lednu 1787 přijel **Wolfgang Amadeus Mozart** (1756–1791) poprvé do Prahy, v Nosticově divadle řídil představení své opery *La nozze di Figaro* (Figarova svatba) a 19. ledna uspořádal koncert, na němž uvedl svou *Symfonii D dur* (KV 504), které se proto říká „Pražská“. Mozartův úspěch u pražského publika impresářiovi italského operního souboru divadla Pasquale Bondinimu napověděl, že by měl situace využít a Mozart si z Prahy odvážel objednávku na novou operu. Libretista Lorenzo da Ponte, který se podílel už na úspěchu *Figarovy svatby*, zvolil mnohokrát zpracovanou látku o prostopášném šlechtici Donu Juanovi. S jedinečným smyslem pro jeviště, odhadem vkusu publika a také s instinktem pro vklad, jaký může jeho textu dodat Mozartova hudba, vytvořil skladateli pro jeho „dramma giocoso“ ideální podklad. Kdy přistoupil Mozart ke zhudebnění přesně nevíme, snad už na jaře 1787, avšak stěží pracoval soustavně, v té době vytvořil také řadu dalších děl. Premiéra *Dona Giovanniho* byla stanovena na 14. října, Mozart přijel do Prahy čtvrtého, ale v plánovaném termínu se hrála *Figarova svatba*. Premiéra novinky

byla posunuta o deset dní a nakonec se uskutečnila 29. října 1787. V dopise příteli do Vídně si Mozart posteskl, že při svém příjezdu našel málo připraveno, mohlo to ovšem být také zastření pravého stavu věcí, neboť jeho partitura ještě zdaleka nebyla kompletní. Zda je pravdivá legenda, že předehra vznikla až v noci před premiérou a hudebníci hráli z partů, na nichž ještě nestačil oschnout inkoust, se nikdy nedozvíme a není to podstatné. Světová premiéra *Dona Giovanniho* zrodila „operu oper“ a Mozarta s Prahou historicky spojila jednou provždy. Árie a dueta Donny Anny a Dona Ottavia svědčí o lásce, do níž prostopášník Juan osudově zasáhl.

Na vznik *Symfonie č. 1 „Klasické“ Sergeje Prokofjeva* (1891–1953) měl vliv ohlas dvou jeho předchozích skladeb. Premiéry *Klavírního koncertu č. 2* roku 1913 a *Skytské suity* roku 1916 vyvolaly skandál a skladatel tedy zvolil jinou cestu – návrat do minulosti, ke klasické průzračnosti, k jasné definované formě a nekomplikovanému hudebnímu jazyku. Symfonii komponoval v první polovině roku 1917 mimo bouřlivý Petrohrad. Práce sloužila také jako odreagování od zpráv o událostech, kterým přesto neunikl. Ve svých vzpomínkách později odmítl nařčení, že chtěl jen imitovat haydnovský sloh v kombinaci s „bachismy a falešnými notami“, symfonie pro něj znamenala experiment, jak by se daly využít staré prostředky novým způsobem. Tímto pokusem získala Prokofjevova instrumentace průzračnost a forma jasné obrysy, a smysl pro jemný nádech ironie, který přešel do řady jeho dalších děl. *Klasická symfonie* naznačila cestu mnoha dalším skladatelům a stojí na počátku slohu neobaroka a neoklasicismu.

Opera buffa *L'italiana in Algeri* (Italka v Alžíru) **Gioacchina Rossiniho** (1792–1868) na libreto Angela Anelliho měla premiéru 2. května 1813 v benátském Teatro San Benedetto a lze ji označit jako operu „ze současnosti“. Její děj je umístěn do Alžíru kolem roku 1810 a využívá dobovou módu orientálních inspirací, zde ovšem s komickou, až satirickou nadsázkou. Alžírský bej Mustafà se nasytil manželky a aby se jí zbavil, chce ji provdat za svého otroka Lindora, a zato mu má kapitán korzárů přivést manželku novou, nejlépe Italku. Děj uplatňuje obvyklé prostředky inkognit, konspirací a dalších triků, ale Mustafa nakonec musí být rád, že mu jeho Elvíra zůstane. Svižná předehra je častou součástí koncertních programů.

Gaetano Donizetti (1797–1848) vytvořil za svůj krátký život sedmdesátku oper, *L'elisir d'amore* (Nápoj lásky) na libreto Felice Romaniho patří k nejznámějším. Hrdá Adina nakonec pochopí upřímnou lásku Nemorina, kterého dosud odmítala, odkoupí úpis, jimž se Nemorino z nešťastné lásky upsal armádě, a dějinám opery přibyl opět jeden happyend. Opera

byla poprvé uvedena 12. května 1832 v Teatro Canobbiana v Miláně a dodnes poutá lehkou ironií, která je obsažena v jejím ději, a zejména nesmrtelnými melodiemi.

V operním životě Itálie 19. století panovala silná vazba mezi impresárii, skladateli a hudebními nakladateli, kteří zprostředkovávali náměty, uzavírali smlouvy s divadly, vyhledávali libretisty a nové talenty mezi skladateli. Úspěch či neúspěch často spočíval v jejich obchodní obratnosti. Milánský vydavatel Edoardo Sonzogno vypsal roku 1883 poprvé soutěž na nové opery, jako podmínku stanovil omezení na jedno dějství. Ohlas mezi skladateli nebyl valný, z účastníků prvního ročníku je dnes známo pouze jméno Giacoma Pucciniho, který do ní zadal své později několikrát přepracované *Le Villi* (Víly), cenu však nezískal. Přesto se Sonzogno nevzdal a o pět let později vypsal soutěž znovu. Z ní vzešla vítězná aktovka **Pietra Mascagniho** (1863–1945) *Cavalleria rusticana* (český překlad *Sedlák kavalír* je nepřesný, jde o „selskou čest“). Uvedena byla poprvé 17. května 1890 v Římě. Tragicky končící příběh se odehrává na sicilské vsi. Jímavé *Intermezzo sinfonico* je převzvěstí nadcházející tragédie.

Šest let po Mascagniho aktovce, 1. února 1896, byla v Teatro Regio v Turíně uvedena další opera, která ovládla nejen italský, ale brzy celosvětový repertoár, drží se v něm dodnes a dokud zůstane v lidstvu alespoň trochu lásky, soucitu a smyslu pro krásné melodie, jistě ji budou milovat i další generace. Příběh z prostředí „pařížské bohémy, velké rodiny chudých umělců“, jak jej literárně zachytil Henri Murger, zpracovala jako operní text úspěšná dvojice libretistů Luigi Illica a Giuseppe Giacosa a **Giacomo Puccini** (1858–1924) dal jeho postavám a ději jedinečné hudební vyjádření. Příběh lásky básníka Rodolfa a švadlenky Mimi, přestože je poznamenán smrtí, zůstává nesmrtelný.

— Jana Sibera

Sólistka Opery Národního divadla v Praze Jana Sibera patří k nejžádanějším sopranistkám české operní i koncertní scény. Vystudovala Pražskou konzervatoř a Akademii múzických umění v Praze. K jejím profilovým rolím patří Violetta (*La traviata*), titulní role v *Manon*, Cunegonde (*Candide*), Zuzanka (*Figarova svatba*), Gilda (*Rigoletto*), Donna Anna (*Don Giovanni*), Lucia di Lammermoor, Julie (*Romeo a Julie*), Ofélie (*Hamlet*), Michaela (*Carmen*), Nedda (*Komedianti*), Marie (*Dcera pluku*), Adina (*Nápoj lásky*) ad. V českých operách ztělesnila Bystroušku (*Příhody lišky Bystroušky*), Terinku (*Jakobín*), Blaženku (*Tajemství*) či Mařenku (*Prodaná nevěsta*). Je stálým hostem Národního divadla moravskoslezského v Ostravě a Divadla J. K. Tyla v Plzni. Dvakrát byla nominována na prestižní Cenu

Thálie, třetí nominaci – za ztvárnění Massenetovy Manon v Národním divadle moravskoslezském v Ostravě – v cenu proměnila (2022). Jako Ofélie se s úspěchem představila v Opeře Göteborg ve Švédsku a neméně úspěšná byla její Violetta v Irské národní opeře v Dublinu. Jana Sibera se intenzivně věnuje také koncertní činnosti, spolupracuje se všemi významnými orchestry v České republice a absolvovala několik turné po Japonsku, Koreji a Číně. Podílela se na nahrávce Jonase Kaufmanna *Romantic Arias* spolu s PKF – Prague Philharmonia pod taktovkou Marca Armiliata (Decca).

32

33

— Aleš Briscein

Původně studoval hru na klarinet a saxofon a poté operní zpěv na Pražské konzervatoři, pokračoval na Západočeské univerzitě v Plzni. V roce 1995 poprvé vystoupil ve Státní opeře v Praze, v Národním divadle i ve Státní opeře působí jako stálý host. Vystoupil na prestižních festivalech jako Edinburgh International Festival, Pražské jaro aj., spolupracuje s významnými orchestry. Na Pražském jaru v roce 2002 zpíval ve světové premiéře hlavní tenorový part Jonathana v oratoriu Sylvie Bodorové *Juda Makabejský*. Pro společnost Decca natočil CD opery Pavla Haase *Šarlatán*. Jeho široký repertoár obsahuje také starší a duchovní hudbu. Spolupracuje rovněž s Českým rozhlasem a Českou televizí. Na turné po Japonsku v roce 1999 se představil jako Tamino v *Kouzelné flétně* a o rok později jako Kudrjáš v *Kátě Kabanové*, v roce 2003 pak v Janáčkově opeře *Z mrtvého domu*. Je vyhledávaným interpretem tenorových rolí českého repertoáru (Smetana, Dvořák, Fibich, Foerster, Janáček aj.), v nichž vystupuje na domácích i zahraničních scénách. Roku 2004 zahájil spolupráci s Opéra national de Paris, hostoval v Teatro Real Madrid, v Mexico City, na londýnském festivalu PROMS, ve vídeňské Volksoper, na festivalu v Salcburku, na Tiroler Festspiele v Erl, v Bavorské státní opeře, v Komické opeře v Berlíně, ve Štýrském Hradci, ve Frankfurtu. Je několikanásobným nositelem Ceny Thálie.

— Zbyněk Müller

je hudebním ředitelem opery v Divadle F. X. Šaldy v Liberci, hlavním hostujícím dirigentem Státní filharmonie Košice a dirigentem opery Národního divadla v Praze. Vystudoval hoboj a dirigování na Pražské konzervatoři a poté na Akademii múzických umění v Praze. Během studií se prosadil v mnoha interpretačních soutěžích, k nejvýznamnějším patří titul laureáta v soutěži Pražského jara (1996). Působil v několika komorních souborech, jako sólista nahrával pro Český rozhlas. Několik let působil v různých pražských orchestrech, tato činnost vyvrcholila desetiletým angažmá na postu sólohobojisty v Pražské komorní filharmonii. S tímto orchestrem začal také pracovat jako dirigent a během deseti let řídil více než 50 jeho koncertů, také na hudebních festivalech a při prestižních událostech. V letech 2001–2002 působil jako asistent šéfdirigenta Vladimira Ashkenazyho v České filharmonii. V roce 2004 debutoval s orchestrem FOK, v roce 2010 s Českou filharmonií. Mezi lety 2008–2021 byl šéfdirigentem Státní filharmonie Košice, kterou řídil také při úspěšných turné do Maďarska, Polska, Německa a Číny, při jejím vůbec prvním vystoupení na festivalu Pražské jaro a v berlínském Konzerthausu. Operní repertoár Zbyňka Müllera zahrnuje více než 40 titulů. Od roku 2004 je v trvalém dirigentském angažmá v Národním divadle Praha, spolupracoval též s Národním divadlem moravskoslezským v Ostravě a se Státním divadlem Košice, hostoval v Teatro Real Madrid a Deutsche Oper am Rhein Düsseldorf-Duisburg. Od sezony 2023/24 je hudebním ředitelem liberecké opery, od října 2019 pedagogicky působí na Hudební fakultě AMU v Praze.

34

35

— Komorní filharmonie Pardubice

Orchestr mozartovského typu se zaměřuje především na interpretaci děl klasicismu, raného romantismu a skladeb 20. století pro obsazení komorního orchestru. Jeho složení umožňuje soustředění na práci s detailem, preciznost hudebního nastudování a citlivé doprovázení sólistů. Již od svého založení v roce 1969 patří mezi špičkové české orchestry. Jeho repertoár sahá od baroka přes období klasicismu a romantismu až po soudobé kompozice a různé multižánrové projekty. V Pardubicích pořádá tradiční abonentní cykly a další mimořádné koncerty, stále více se také zaměřuje na mladou i nejmladší generaci posluchačů. Koncertuje v dalších městech kraje i celé republiky. Pravidelně se účastní nejvýznamnějších festivalů (Pražské jaro, Smetanova Litomyšl, Mezinárodní hudební festival Leoše Janáčka, Mezinárodní hudební festival Český Krumlov a další). Prvním šéfdirigentem orchestru byl Libor Pešek, v jeho čele se dále vystřídali Libor Hlaváček, Petr Altrichter, Bohumil Kulínský, Petr Škvor, Róbert Stankovský, Leoš Svárovský, Marko Ivanović a Peter Feranec. Od srpna 2018 je šéfdirigentem orchestru Stanislav Vavřínek. Komorní filharmonie vystupovala na prestižních evropských pódii (Concertgebouw v Amsterdamu, Festspielhaus v Salcburku, Musikverein ve Vídni, Tonhalle v Curychu ad.), koncertovala také v USA, v Japonsku, Číně, Kuvajtu. Příležitostně se podílí na divadelních projektech. Na svém kontě má desítky nahrávek pro domácí i zahraniční hudební vydavatelství (Supraphon, ArcoDiva, Naxos).

Bach Johann Sebastian (1685–1750)

Bachův otec byl členem dvorní kapely v Eisenachu. Desetiletý Johann Sebastian však ztratil krátce po sobě oba rodiče a základní hudební vzdělání mu poskytl starší bratr. Roku 1703 se stal dvorním hudebníkem vévody ve Výmáru a varhaníkem Nového kostela v Arnstadtu. Donesla se k němu pověst o varhanním umění Dietricha Buxtehudeho (1637–1707) a vydal se za ním do Lübecku. Podněty, které na této „studijní cestě“ získal, se staly základem Bachova varhanního i kompozičního umění. Roku 1717 byl jmenován knížecím kapelníkem v Köthenu, roku 1723 se stal kantorem u sv. Tomáše v Lipsku a s touto funkcí je spojen vrchol jeho života i umělecké tvorby. Významně se v hudbě uplatnili také Bachovi synové Wilhelm Friedemann, Carl Philipp Emanuel, Johann Christoph Friedrich a Johann Christian. Hudební dílo Johanna Sebastiana Bacha náleží do období vrcholného baroka. Jako u málokterého skladatele té doby se v jeho díle průběžně objevují hudební vlivy jeho doby – francouzské, italské a německé – z nichž usiloval vytvořit osobitou syntézu.

Bartók Béla (1881–1945)

Narozen v tehdejší uherské Nagyszentmiklós (dnes Sânnicolau Mare/Velký svatý Mikuláš v Rumunsku) jako syn ředitele rolnické školy získal první hudební poznatky od matky učitelky. Roku 1893 přesídlil do Prešpurku (Bratislavy), kde navštěvoval gymnázium, v letech 1899–1903 studoval klavír a skladbu na Hudební akademii v Budapešti. Nadchl se pro díla Wagnera, Liszta a Richarda Strausse, později také Clauda Debussyho. Podnikl cesty do Francie, Španělska a Portugalska a současně objevil maďarský folklor. Roku 1907 byl Bartók jmenován v Budapešti profesorem klavírní hry. Odmítnutí opery *Hrad knížete Modrovouse* porotou budapeštské operní soutěže roku 1911 mělo za následek tvůrčí krizi, během níž se věnoval sběru lidových písní. Opera se dočkala premiéry v Budapešti roku 1918. Roku 1923 uzavřelo s Bartókem exkluzivní smlouvu vídeňské nakladatelství Universal Edition. Premiéra baletu *Podivuhodný mandarin* roku 1926 v Kolíně nad Rýnem vyvolala skandál, jímž se Bartók přiřadil k hudebním „provokátorům“ jako byli Paul Hindemith, Ernst Křenek, Kurt Weill a další. V roce 1928 navštívil Bartók poprvé Spojené státy, následujícího roku Sovětský svaz, jako klavírista absolvoval velká evropská turné. Nadále se věnoval etnomuzikologickým studiím. Z koncertní cesty do Ameriky roku 1939 se ještě vrátil do Budapešti, ale rozhodl se Evropu definitivně opustit. Jeho zdraví však už bylo nalomené. Dokončil *Klavírní koncert* č. 3, dočkal se ještě premiéry *Koncertu pro orchestr* v Bostonu i konce války. Zemřel v září 1945 v New Yorku.

38

39

Donizetti Gaetano (1797–1848)

Narodil se v Bergamu v chudé rodině, otec byl vrátným v zastavárně, matka tkadlena. Roku 1802 se v Bergamu usadil skladatel německého původu Simon Mayr (1763–1845), který založil hudební školu pro děti z chudých rodin a Gaetano se stal jejím žákem. V letech 1807–1811 studoval na Akademii krásných umění a Mayrovým prostřednictvím získal stipendium do Bologně. Opera *Enrico di Borgogna* uvedená roku 1817 při benátském karnevalu mu přinesla další objednávky a o čtyři roky později se seznámil s vlivným impresáři Domenico Barbajou. V následujících letech psal čtyři až pět oper ročně. Úspěch zaznamenala roku 1830 *Anna Bolena*, dva roky nato *L'elisir d'amore* (Nápoj lásky) – mezitím se Donizetti s Barbajou rozešel – a konečně *Lucrezia Borgia*, uvedená v milánském Teatro alla Scala. Následovaly *Lucia di Lammermoor*, *Roberto Devereux*. Práci nezastavily ani rodinné tragédie, úmrtí manželky a dítěte a ztráta naděje na funkci ředitele konzervatoře v Neapoli. Z podnětu Rossiniho odešel do Paříže, kde vznikla *La fille du régiment* (Dcera pluku) pro pařížskou Opéra comique. Roku 1842 obdržel Donizetti nabídku na místo komorního kapelníka a dvorního skladatele ve Vídni, pro Vídeň napsal operu *Linda di Chamounix*. Nemocen se vrátil roku 1845 do Paříže, ale jeho stav byl beznadějný. Díky příměluv rakouského císařského vyslance v Paříži směl být ochrnutý a duševně chorý Donizetti převezen do rodného Bergama, kde zemřel. Jeho ostatky byly roku 1875 přeneseny do tamního domu a jsou uloženy vedle hrobu Simona Mayra.

Dvořák Antonín (1841–1904)

„Ten chlapík má víc nápadů než my všichni. Z jeho odpadků by si každý jiný mohl vysbírat hlavní témata,“ vyslovil se o českém skladateli Johannes Brahms. Rodák ze středočeské Nelahozevsí začínal v rodišti v místní kapele a hrál na varhany v kostele, v Praze působil jako violista v orchestru Cecilské jednoty a v Komzákově kapele, která se stala základem orchestru Prozatímního divadla. Své skladby z té doby před veřejností tajil. Úspěch zaznamenal roku 1873 s kantátou *Hymnus*. Tehdy opustil divadelní orchestr a stal se varhaníkem v kostele sv. Vojtěcha. Roku 1875 získal poprvé státní umělecké stipendium, členy komise, která o jeho udělení rozhodovala, byli Brahms a kritik Eduard Hanslick a oba se stali Dvořákovými příznivci. *Moravskými dvojzpěvy* a *Slovanskými tanci* získal dalšího příznivce v berlínském nakladateli Simrockovi. Dvořákovo jméno proniklo do Anglie, odkud v osmdesátých letech přicházela pozvání k hostování a tvůrčí objednávky. Roku 1890 se stal profesorem Pražské konzervatoře, v letech 1892–1895 vyučoval na soukromé Národní konzervatoři v New Yorku a po návratu do vlasti se stal na Pražské konzervatoři ředitelem. Dvořákova komorní a symfonická díla se hrála po celé Evropě, jeho *Stabat mater*, *Requiem* a oratorium *Svatá Ludmila* se řadí k mistrovským dílům tohoto druhu. Dlouho usiloval o uznání v operním oboru, i jeho *Rusalka* musela na plné uznání dlouho čekat, jakkoli se to dnes zdá nepochopitelné. Dvořák byl a je uznáván jako hudebník nevyčerpatelné invence, skladatel, který vyrostl z vrozeného českého muzikantství a svou hudbou dobyt celý svět.

40

Hoffmeister Franz Anton (1754–1812)

Franz Anton Hoffmeister se narodil v Rottenburgu na Neckaru (Baden-Württemberg). Roku 1768 odešel do Vídně a začal studovat práva, ale roku 1778 jej angažoval hrabě Szecsényi jako kapelníka a šest let působil v Uhrách. Po návratu do Vídně založil hudební vydavatelství, v němž také vyšla některá díla W. A. Mozarta a později spolu s vydavatelem Ambrosiem Kühnelem založil další vydavatelství v Lipsku (pozdější vydavatelství C. F. Peters). Hoffmeister zkomponoval na sedmdesát symfonií, instrumentální koncerty a četná komorní díla, také svého času oblíbenou operu *Der Königsohn von Ithaka* (Královský syn Ithaky) na libreto Emanuela Schikanedera. Jeho rozsáhlé dílo je dnes boužel rozptýleno a zachováno jen fragmentárně.

41

Kreisler Fritz (1875–1962)

„Chceme-li představit nového Paganiniho,“ psalo se roku 1890, „pak můžeme tvrdit, že je jím teprve patnáctiletý vídeňský houslový virtuos Fritz Kreisler, jenž se jako hrdý královský orel smělým rozmachem perutí povznesl vysoko nad své umělecké současníky.“ Fritz Kreisler se narodil ve Vídni jako syn lékaře, už jako sedmiletý byl přijat na tamní konzervatoř Společnosti přátel hudby a po třech letech přešel na pařížskou konzervatoř. Roku 1887 debutoval v Budapešti s Mendelssohnovým *Houslovým koncertem*. S klavíristou Morizem Rosenthalem podnikl roční turné po Spojených státech a kritiky, které byly současně reklamou mladého talentu, se předháněly v superlativech. Ucházel se o místo u Vídeňských filharmoniků, nebyl však přijat a chtěl kariéru houslisty vzdát. Přece se však na pódium vrátil a hojně cestoval; už roku 1913 ho tisk označoval jako „amerického krále houslí“ a byl srovnáván se svými současníky: „Má průraznost jako Ysaÿe, Kubelíkovu techniku, Hubermannův žár a výraz, a přitom sladkost a ušlechtilost tónu, jaké obdivujeme u Marteaua.“ Kreisler zažil lesk i bídu slávy. O jeho skladbách se psalo: „Mají zvláštní osud – hrají je největší virtuosové ve velkých koncertních sálech, a současně znějí v kavárnách a rozdíl mezi takzvanou vážnou a zábavnou hudbou pro ně neexistuje.“

42

43

Mascagni Pietro (1863–1945)

Pietro Mascagni dal před studiem na milánské konzervatoři, které se mu zdálo suché a nudné, přednost získání zkušeností v praxi. Putoval s operetními soubory, roku 1885 přijal místo kapelníka městského orchestru v Cerignole v Apulii – a komponoval. Opereta *Il re Napoli* byla téhož roku uvedena v Cremoně. *Guglielmo Ratcliff* podle Heinricha Heina se dočkal premiéry až roku 1895, ale úspěch v Sonzognově soutěži roku 1890 s *Cavalleria rusticana* vynesl Mascagniho na vrchol popularity, na němž se držel po celý život, ačkoli žádná z jeho dalších patnácti oper už popularitu aktovky nepřekonal. Roku 1902 podnikl turné po Spojených státech, v letech 1911 a 1922 po Jižní Americe. Mnoho týdnů roku 1925 strávil jako dirigent v Československu – v lednu hostoval u České filharmonie (na programu byly mimo jiné předehra k *Prodané nevěstě* a Dvořákova *Novosvětská symfonie*, kterou zvláště miloval), dirigoval v Brně, *Sedláka kavalíra* v Národním divadle v Praze, na přání Oskara Nedbala, tehdy ředitele Slovenského národního divadla, převzal dirigování své opery a Verdiho děl při hostování slovenské opery v pražském Varietě, dirigoval také v Plzni. Problematickým se stalo jeho sympatizování s Benitem Mussolinim. Poslední operu *Nerone* z roku 1935, v níž vyjádřil v rozporuplné titulní postavě umělcovo selhání před politickou realitou, lze chápat jako uvědomění osobního omylu.

Mozart Wolfgang Amadeus (1756–1791)

Rodina Mozartových pocházela z bavorského Augsburgu, kde se roku 1719 narodil skladatelův otec, houslista, skladatel a hudební pedagog Leopold Mozart. Měl se stát knězem, ale odešel do Salcburku, kde se zapsal ke studiu práv na tamní univerzitě, ale po dvou letech byl pro zanedbávání docházky vyloučen. Svě poslání a povolání nalezl v hudbě. Stal se vicekapelníkem u dvora salcburského knížete arcibiskupa a podnikal vše, co bylo v jeho silách, pro rozvoj mimořádného talentu syna Wolfganga. Mezi roky 1762–1766 procestoval Leopold Mozart s Wolfgangem a jeho o pět let starší sestrou Annou (Nannerl) Evropu a prezentoval talent svých dětí u dvorů a ve šlechtických palácích. Mezi roky 1769–1773 absolvovali tři cesty do Itálie, v Miláně byly provedeny Wolfgangovy opery *Mitridate, re di Ponto* a *Ascanio di Alba*. Leopold Mozart neviděl pro syna jinou možnost než pevné místo u některého evropského dvora, Salcburk byl pro jeho umění malý. Poslal Wolfganga do Paříže, kam ho tentokrát doprovázela matka, která v Paříži onemocněla a zemřela a Wolfgang se vrátil domů sám. Na jaře 1781 však učinil rozhodný krok. Ať už se udála jeho roztržka se zaměstnavatelem arcibiskupem Colloredem jakkoli, ať byl pověstný „kopanec“ uštědřený vzpurnému skladateli skutečný nebo obrazný, Mozart se postavil na vlastní nohy. Zůstal ve Vídni a v následujících deseti letech zažil okamžiky slávy, ale pocítil také, co působí její věčná průvodkyně závist. Vytvořil díla, z nichž se učí celé generace a nad nimiž nepřestáváme žasnout. Zdánlivá samozřejmost jejich tvaru, domnělá lehkost, zahalená tajemnem geniality, a skladatelova předčasná smrt se staly na prahu romantismu zdrojem četných legend, které žijí vlastním životem. Především však od Mozarta získal hudební svět nesmrtelná díla, která nepřestanou povznášet a těšit.

Pärt Arvo (nar. 1935)

Estonský skladatel Arvo Pärt studoval v Tallinu, pracoval jako zvukový mistr v estonském rozhlasu. V prvním tvůrčím období se hlásil k dodekafonii a serialismu. Po dokončení studií roku 1963 se obrátil k technice koláže, v níž spojoval historické prvky s moderními kompozičními prostředky; brzy jej však tento kompoziční postup, využívající citace historických děl, neuspokojoval. Začal tak zevrubně studovat hudbu středověku, a to i po stránce teoretické. To jej přivedlo k proměně kompozičních prostředků, které nesou rysy minimalismu. Syntézu historických podnětů s vlastní invencí sám nazval technikou „tintinnabuli“ (zvonky): základem je trojzvuk, z nějž vycházejí nejjednodušší melodické postupy jednotlivých hlasů. Pärtův osobní styl korespondoval s přesvědčením, že nejvlastnější podstatou hudby je religiozita, názor, jenž v tehdejší Sovětské svazu skladateli rozhodně neotvíral dveře do koncertních sálů. Stupňující se ideologický tlak vedl k rozhodnutí k emigraci. Po přechodném pobytu v Izraeli a Vídni se roku 1981 usadil v Berlíně. Roku 2008 se vrátil do své rodné vlasti, r. 2018 bylo v estonském městě Laulasmaa otevřeno „Arvo Pärt Centre“.

Prokofjev Sergej (1891–1953)

Není snadné postihnout umění Sergeje Prokofjeva v jeho rozmanitosti. Názory současníků si mnohdy příkře odporovaly, dokonce jedna a táž osobnost se o něm vyjadřovala různě. Dmitrij Šostakovič se přiznal, že z Prokofjevových děl nemá zvláštní potěšení, jindy však vysoko vyzdvihoval jeho žánrovou mnohostrannost a výběr kompozičních prostředků; Igor Stravinskij prohlásil, že Prokofjev není hudební myslitel, ale jeho hudba se přesto vyznačuje osobitostí. Prokofjev se narodil v rodině velkostatkáře v Sosnovce na Ukrajině, sklon k hudbě zdědil po matce. Roku 1907 ukončil studia na konzervatoři v Sankt Petěrburgu, o čtyři roky později mu vyšlo první dílo tiskem, ale zažil také první skandály. Koncertoval jako klavírista, roku 1914 se seznámil se Sergejem Ďagilevem (pro nějž složil balety *Ocelový skok* a *Marnotratný syn*) a zatoužil poznat svět. V květnu 1918 odjel (s požeňáním komisaře pro vzdělání Anatolije Lunačarského) do Spojených států, aby se do vlasti podíval až po devíti letech. Mezitím napsal opery *Láska ke třem pomerančům* a *Ohnivý anděl* (jejíž premiéry se nedočkal), rozšířil počet svých klavírních koncertů, klavírních sonát a symfonií. Mezi roky 1929–1936 žil v Paříži. Vrátil se pak definitivně do vlasti, podle některých proto, že na Západě nedosáhl očekávaného úspěchu, podle jiných z prosté a pochopitelné touhy po domově. Přijel do atmosféry stalinské „kulturní revoluce“ a neobešlo se to bez úliteb, ústupků a neúspěchů: scénická hudba k Puškinovu *Evženu Oněginovi* byla odmítnuta, rovněž balet *Romeo a Julie* nejprve neuspokojil a jeho světová premiéra se uskutečnila roku 1938 v Brně. Absurdní tečku za skladatelovým životem znamenal skladatelův úmrtí den 5. března 1953; týž den zemřel Josef Vissarionovič Stalin a zprávu o Prokofjevově úmrtí zakryl státní smutek za generalissima.

46

Puccini Giacomo (1858–1924)

Toskánské město Lucca je spojeno s několika slavnými hudebními jmény. V letech 1805–1809 byl koncertním mistrem, komorním virtuosem a ředitelem tamní opery Niccolò Paganini (což byl trochu rozmar tamní kněžny Elisy Baciocchi, Napoleonovy sestry; domnělý milostný vztah mezi slavným houslistou a kněžnou se stal námětem operety Franze Lehára). Především je Lucca rodištěm tří skladatelů – roku 1743 se zde narodil Luigi Boccherini, 1854 Alfredo Catalani a čtyři roky po něm Giacomo Puccini. V letech 1880–1883 studoval Puccini na konzervatoři v Miláně. Tehdy vypsala vydavatel Edoardo Sonzogno poprvé soutěž na nové operní aktovky. Puccini zadal své *Le Villi* (Vily), opera však nebyla do soutěže přijata, údajně proto, že partituru zaslal pozdě, spíše však porotce odradil Pucciniho nečitelný rukopis. Během následujících deseti let vytvořil Puccini své největší hity – *Manon Lescaut* (premiéra 1893), *La Bohème* (1896), *Tosca* (1900), *Madama Butterfly* (1904), čtyři tragické příběhy ženských hrdinek, které dodnes neztratily na přesvědčivosti. Opera *La fanciulla del West* (Děvče ze Západu) přinesla na jeviště příběh z Divokého Západu, kombinace veristického příběhu *Il tabarro* (Plášť), religiozně laděné *Suor Angelica* a satiry *Gianni Schicchi* v trojici aktovek *Il trittico* je dokladem Pucciniho smyslu pro jevištní účinnost. Námětem poslední opery *Turandot* se vydal podruhé na Dálný Východ. Jak rozdílné mohou být názory kolegů skladatelů – o jejichž autoritě přitom není pochyb – mohou doložit dva citáty: „Když jsem slyšel *Bohému*, nemohl jsem lacinost a prázdnotu té hudby vystát.“ (Benjamin Britten). „Pucciniho sentimentalita je v *Bohémě* tak dokonale přizpůsobena dramatické substanci a tak užasně rozvinuta, že dokonce já opouštím divadlo s písní o ztracené nevinosti na rtech.“ (Igor Stravinskij)

47

48

49

Rachmaninov Sergej (1873–1943)

Vystupoval už jako dítě pro hosty na rodinném panství, v devíti letech nastoupil na petrohradskou konzervatoř. Nebyl však nijak vzorným žákem a obtížně se probojovával i na konzervatoři v Moskvě, kam ho doporučil matčin příbuzný, klavírista Alexandr Siloti. V Moskvě ale Rachmaninov získal příležitost poznat díla Petra Iljiče Čajkovského, pod jejichž vlivem začal komponovat. Jako klavírista brzy zaznamenal výrazné úspěchy a ty ho zavedly na zahraniční pódia. Klavír zůstal jeho nejvladnějším nástrojem a řadu skladeb napsal pro vlastní koncertní využití. Roku 1890 vznikl Klavírní koncert č. 1, druhý následoval roku 1901 a o osm let později Klavírní koncert č. 3. Na koncertních cestách ho zastihla první světová válka a revoluce roku 1917 a do Ruska už se nevrátil. Rachmaninov zůstal věren hudebnímu stylu romantismu. Je autorem mnoha písní, tří symfonií, z jeho děl pro klavír a orchestr jsou kromě zmíněných tří koncertů nejznámější *Variace na Correlliho téma* (1931) a *Rapsodie na Paganiniho téma* (1934).

Respighi Ottorino (1879–1936)

Italský skladatel Ottorino Respighi se zabýval studiem historické hudby své země, realizoval například novodobé úpravy děl Monteverdiho. Tato studia jej přivedla i k zájmu o lidové kultury, který se projevil ve sbírkách, inspirovaných lidovými písněmi. Respighiho hudební styl vyšel z pozdního romantismu. Začínal jako houslista a violista, nějaký čas působil v Sankt Petěrburgu jako houslista carské opery a poté v Bologni, studium hry na housle si prohloubil v Berlíně. Jako skladatel prorazil roku 1916 cyklem symfonických básní *Fontane di Roma* (Římské fontány). Roku 1923 se stal profesorem skladby na Konzervatoři svaté Cecílie v Římě, dva roky byl jejím ředitelem, avšak funkce se vzdal, aby mu neubírala čas ke komponování a další činnosti (působil také jako dirigent a klavírní doprovod). Až do smrti však na konzervatoři vyučoval.

Rossini Gioacchino (1792–1868)

Gioacchino Antonio Rossini se narodil v Pesaru jako jediné dítě učitele hudby a obecního trubače Giuseppa Antonia Rossiniho a jeho ženy Anny, zpěvačky. Rossiniovi se pokoušeli podnikat u divadla a malý Gioacchino s nimi zažil strasti potulného života a chvílky úspěchů. Roku 1801 získal Giuseppe Rossini místo profesora hry na lesní roh na hudební akademii v Bologni, kde Gioacchino začal studovat. Bylo mu osmnáct, když dostal první objednávku na operu a brzy přicházely další. Tehdy vstoupil Rossinimu do cesty impresárió Domenico Barbaja, který vládl dvěma neapolským divadlům a uzavřel se skladatelem smlouvu na dvě opery ročně. Ve dvacátých letech 19. století se hovořilo o „rossiniovské módě“, jeho opery se rozlétly po celém světě. Ze čtyřicítky Rossiniho oper představujících vrchol italského umění zpěvu (belcanta) zůstaly dodnes často uváděnými *Il barbiere di Siviglia* (Lazebník sevillský), *La Cenerentola* (Popelka), *Guillaume Tell* (Vilém Tell), řidčeji *Otello*, *La donna de Lago* (Paní z námoří), *Le comte Ory* (Kníže Ory). Rossini je také autorem řady církevních skladeb, světských kantát a instrumentálních skladeb. Jednotlivé kompozice vzniklé mezi roky 1857–1868, když žil v Passy u Paříže, nazval *Péchés de viellesse* (Hříchy stáří) a jsou soustředěny v edici o čtrnácti svazcích.

50

51

Suk Josef (1874–1935)

Josef Suk studoval na Pražské konzervatoři kromě kompozice hru na housle a komorní hru. Ve skladbě byl žákem Antonína Dvořáka, s jehož dcerou se později oženil. Na konzervatoři vzniklo také proslulé České kvarteto, v němž Suk působil jako druhý houslista. Je autorem četných klavírních a komorních skladeb, písní, sborů, hudby k činohrám (*Radúz a Mahulena*, legenda *Pod jabloní*, obojí díla Julia Zeyera). V symfonickém oboru je Suk po Dvořákovi v české hudbě skladatelem největšího instrumentačního bohatství, duchovní náplň jeho díla byla srovnávána s dílem Gustava Mahlera. Autobiografický symfonický cyklus (*Asrael*, *Pohádka léta*, *Zrání*, *Epilog*) je nejcenějším symfonickým celkem moderní české hudby. Od roku 1922 působil jako profesor skladby na Pražské konzervatoři, třikrát byl zvolen jejím rektorem. K Sukovým žákům patří Julius Kalaš, Emil Hlobil, Dalibor C. Vačkář, Pavel Bořkovec, Karel Reiner, Miroslav Ponc, Jaroslav Ježek a další.

52

53

Telemann Georg Philipp (1681–1767)

Jako současník Bacha a Händela je Georg Philipp Telemann v hudebních dějinách neprávem vnímán poněkud ve stínu těchto velikánů. O jeho mládí je známo velmi málo, životní dráhu jako skladatele lze sledovat až od roku 1701, kdy se zapsal ke studiu práv na univerzitě v Lipsku, ale stále více tíhl k hudbě. Už v Lipsku řídil orchestr i operní představení, dalšími působišti byla města Sorau, Eisenach a Frankfurt a v letech 1721–1740 Hamburk, kde působil jako ředitel chrámové hudby a podílel se na organizaci hudebního života. V oboru instrumentální hudby vytvořil bezpočet skladeb pro větší ansámby (ouvertury, suity) i pro komorní formace, důležité místo mezi nimi zaujímají skladby určené různému obsazení. Nejpočetnější položku jeho díla tvoří církevní a světské kantáty, určené také pro jevištní provedení.

Vivaldi Antonio (1678–1741)

Antonio Vivaldi pocházel z Benátek, hudební vzdělání mu pravděpodobně poskytl skladatel Giovanni Legrenzi, kapelník v chrámu sv. Marka. Roku 1703 byl Antonio vysvěcen na kněze, ale jeho životním posláním byla hudba. Stal se učitelem hudby v benátském sirotčinci Pio Ospedale della Pietà a pro orchestr tohoto ústavu také vznikla většina Vivaldiho skladeb. Roku 1711 vyšla jeho první sbírka houslových koncertů *L'estro armonico* (Harmonický vrtoch), která se okamžitě stala hitem. Tři roky byl Vivaldi kapelníkem na dvoře Filipa Hesensko-Darmstadtského. Následovaly obrovské úspěchy oper, které se dostaly i do Čech; impresárió Antonio Denzio realizoval mezi roky 1726–1736 uvedení řady z nich, dvě – *Argippo* a pasticcio *Alvilda* – byly komponovány přímo pro Prahu. Premiéry se uskutečnily v divadle hraběte Františka Antonína Šporka v jeho pražském paláci. Nejznámější dílo Antonia Vivaldiho, koncerty pro housle sólo, orchestr a basso continuo *Le quattro stagioni* (Čtvero ročních dob), jsou součástí jeho sbírky op. 8 *Il cimento dell'armonia e dell'invenzione* (Pokusy harmonické a melodické). Vivaldiho skladby se dočkaly všeobecné novodobé obliby a celé řady úprav.

9 July 2024, 7:30 p.m.
Třeboň Chateau Stables

OPENING CEREMONY OF THE FESTIVAL

Barocco sempre giovane

Kyungsik Shin / Republic of Korea – viola

PROGRAMME

Antonio Vivaldi

Sinfonia in C major for strings and continuo RV 112

Allegro

Andante

Presto

Ottorino Respighi

Le antiche arie e danze / Old Songs and Dances (Suite No. 3)

Italiana (Andantino)

Arie di corte (Andante cantabile)

Siciliana (Andantino)

Passacaglia (Maestoso – Vivace)

Georg Philipp Telemann

Concerto in G major for viola, strings and continuo TWV 51:G9

Largo

Allegro

Andante

Presto

Antonín Dvořák

Two Waltzes Op. 54 (arrangement by Jaroslav Kocian)

Waltz in A major (Moderato)

Waltz in D major (Allegro vivace)

Franz Anton Hoffmeister

Concerto in D major for viola and orchestra

Allegro

Adagio

Rondo

PROGRAMME

Barocco sempre giovane

Barocco sempre giovane (Baroque forever young) is a chamber ensemble composed of top young Czech professional musicians. It was founded in 2004. Originally specializing in the performance of works from the High Baroque period (hence the ensemble's name), today its repertoire includes works from all styles, including music of the 21st century. It has premiered a number of works by contemporary composers. The ensemble is regularly invited to important domestic and foreign stages and music festivals (Prague Spring, Smetana Litomyšl, IMF Český Krumlov, Festival Concentus Moraviae, Festival Mitte Europa and others). The ensemble's concerts have been broadcast by domestic and numerous foreign radio and television stations. Barocco sempre giovane organizes its own subscription concert series, produces CD recordings and regularly collaborates with leading Czech and foreign artists. It pays special attention to cooperation with young performers and laureates of important international competitions.

Kyungsik Shin – viola

World-renowned violist Tabea Zimmerman described Kyungsik Shin, winner of the Prague Spring Performance Competition, the Anton Rubinstein Competition and the Oskar Nedbal International Viola Competition, as "a virtuoso musician of warm tone". Kyungsik Shin studied at the Korea National University of Arts and Seoul National University and went on to study at the University of the Arts in Berlin. After winning the Korean Broadcasting System (KBS) competition, he launched his solo career and performed with many orchestras in his country. As an enthusiastic chamber player, he participated in the project "Chamber Music Connects the World", realized by the Kronberg Academy in Hesse, with Gidon Kremer, Christian Tetzlaff and Steven Isserlis. He has also participated in the Seiji Ozawa International Chamber Music Festival, the Ljubljana Music Festival, and others. After his relocation to Europe, he has performed with the Munich Chamber Orchestra, the Karlovy Vary Symphony Orchestra, the Hradec Králové Philharmonic Orchestra and the Euro Symphony SFK, which brings together artists from Slovenia, Friuli and Carinthia.

56

57

10 July 2024, 7:30 p.m. J.K. Tyl Theater

Daniel Matejča – violin, **Jan Schulmeister** – piano

PROGRAMME

Sergej Rachmaninov

Moments musicaux for piano op. 16 (selection)

1. Andantino
3. Andante cantabile
5. Adagio sostenuto
6. Maestoso

Fritz Kreisler

Recitativo and Scherzo op. 6 for solo violin

Arvo Pärt

Fratres for violin and piano

Josef Suk

Four Pieces for Violin and Piano op. 17

Quasi ballata
Appassionato
Un poco triste
Burleska

Béla Bartók

Six Romanian Dances for violin and piano

Jocul cu bâta (Stick dance)
Brâul (Wheel dance)
Pe loc (In one spot)
Buciumeana (Dance from Bucsum)
Poarga românească (Romanian polka)
Mărunțelul (Fast dance)

Daniel Matejča received his first training in violin at the age of four under the guidance of his mother, and a year later he became a pupil of Prof. Ivan Štraus, with whom he still works today. Between 2013-2020 he won numerous awards in domestic and international competitions. He made his orchestral debut in 2019 with the Liberec Symphony Orchestra, with whom he performed Felix Mendelssohn's *Violin Concerto*. In 2021 he was accepted to the Academy of Performing Arts in Prague. The following year he won the Eurovision Young Musicians Competition in Montpellier. In 2023, the Supraphon label released his recording of Eugène Ysaÿe's sonatas. He also completed his education at the Imola Academy, where he worked with Maurizio Sciarretta and Boris Belkin. Together with pianist Jan Schulmeister, he won the Concertino Praga competition in 2023 in the chamber category. He performs mainly in Europe (France, Italy, Poland, Germany, Austria), but also in Turkey, Singapore, Japan, etc. He participates in performance courses (International Violin Academy in Liberec, Imola Summer Festival in Italy, International Music Academy Orpheus in Vienna) and master classes under the guidance of Jiří Vodička, Christian Tetzlaff or Augustin Hadelich.

Jan Schulmeister

He has been playing the piano since the age of five and is currently studying at the P. J. Vejvanovský Conservatory in Kroměříž. He is also gaining experience in master classes under the guidance of prominent Czech and foreign teachers. Since his childhood he has successfully participated in national and international piano competitions, of which he has already participated in more than thirty, such as the César Franck Piano Competition (Belgium), Piano Talents (Italy), North International Music Competition (Sweden), Manhattan International Competition (USA), Virtuosi per musica di pianoforte and other competitions in Estonia, Switzerland, Spain, etc. He has been a finalist several times in the Concertino Praga competition. In 2023, he participated in this competition together with Daniel Matejča and not only won the 1st prize, but also the Audience Award, the Bohuslav Martinů Foundation Award for the best interpretation of the composer's works and the Viktor Kalabis and Zuzana Růžičková Foundation Award for the best interpretation of a 20th or 21st century composition. Jan Schulmeister's greatest achievement to date is the 3rd prize in one of the world's most prestigious piano competitions, The Cliburn International Piano Competition, which he won in June 2023 in Dallas, Texas.

58

59

11 July 2024, 7:30 p.m. Church of Virgin Mary the Queen and St. Giles

Jiří Bárta – cello, Milan Pařa – violin, Jiří Kabát – viola

PROGRAMME

Johann Sebastian Bach

Goldberg variations BWV 988

(arranged for string trio by Dmitry Sitkovetsky)

Aria	Variatio 16. Ouverture
Variatio 1	Variatio 17
Variatio 2	Variatio 18. Canone alla sesta
Variatio 3. Canone all'unisono	Variatio 19
Variatio 4	Variatio 20
Variatio 5	Variatio 21. Canone alla settima
Variatio 6. Canone alla seconda	Variatio 22. Alla breve
Variatio 7. Al tempo di Giga	Variatio 23
Variatio 8	Variatio 24. Canone all'Ottava
Variatio 9	Variatio 25. Adagio
Variatio 10	Variatio 26
Variatio 11	Variatio 27. Canone alla nona
Variatio 12. Canone alla quarta	Variatio 28
Variatio 13	Variatio 29
Variatio 14	Variatio 30. Quodlibet
Variatio 15. Canone alla quinta	Aria da capo

The title for the variations for piano by **Johann Sebastian Bach** (1685–1750), which appeared in print in 1741 as *Goldberg-Variationen* (Goldberg variations), was established in the 19th century on the basis of an anecdote recorded by the composer's biographer Johann Nikolaus Forkel in a monograph from 1802, based on the accounts of Bach's sons. According to the story, the variations were composed for the Russian envoy to the Dresden court, Count Hermann Carl Keyserlingk, who was said to suffer from insomnia, and the harpsichordist in the count's service, Johann Gottlieb Goldberg, was supposed to play them for him to help him sleep. However, Goldberg, born in 1727, was only a boy at the time of the work's composition; moreover, in such a case, the print would - as was customary - bear an appropriate dedication to the commissioner. The work is a masterpiece of the art of contrapuntal variation. The thirty variations of the opening Aria, with which the work also ends, make use of the most varied technical and stylistic possibilities of the piano and compositional techniques of the time, the contrapuntal technique of the canon being introduced by Bach into new situations successively at all levels of the harmonic series. Violinist and conductor Dmitry Sitkovetsky (b. 1954), originally from Azerbaijan, arranged the *Goldberg Variations* for string trio for the first time in 1984. In 2005, he revised his adaptation, which was adopted by a number of string ensembles and found favor with numerous audiences.

Jiří Bárta is a leading Czech cellist, has collaborated with orchestras such as the Czech Philharmonic, Slovak Philharmonic, London Symphony Orchestra, Royal Philharmonic Orchestra London, Royal Scottish National Orchestra, Royal Liverpool Philharmonic, Berliner Symphoniker, and is regularly invited to major festivals. His recordings of Bach's Cello Suites, Shostakovich's Cello Concertos and both of Antonín Dvořák's Cello Concertos (in A major and B minor) are highly praised. The CD of Zoltán Kodály's Sonata for Cello Solo was awarded the "Editor's Choice" by the London magazine *The Gramophone*, and Bárta's CD of cello concertos by Bohuslav Martinů, J. B. Foerster and Jan Novák was also included in the same selection. Jiří Bárta collaborated with Magdalena Kožená on her Gramophone Award-winning album "Songs". He collaborated with Milan Svoboda's jazz quartet on the CD "Znamení Střelce". The Czech Television documentary "My attempt at a master opus" (Jiří Bárta versus Bach suites) directed by Jakub Sommer won the main prize "Cirkom Price" for the best music documentary in the international European competition. In 2008 he co-founded the International Chamber Music Festival in Kutná Hora, and in the 2014 season he was the curator of the chamber series of the Dvořák Prague Festival.

60

61

Milan Paľa, a Slovak violinist living in Brno, is an erudite and thoughtful performer who follows his own path. He is constantly expanding his repertoire with new works. A fundamental influence on the formation of his musical expression has been his cooperation with composers, which has resulted in the creation of compositions "tailor-made" for him. One of his greatest impulses came from his artistic contact with the French organist and composer Jean Guille. His repertoire ranges from Baroque to contemporary, but his domain is music of the 20th and 21st centuries. He premiered a number of works by foreign and domestic composers. He has performed a number of works abroad at the ISCM World New Music Days, Muzički Biennale Zagreb, Festival Messiaen au Pays de la Meije, Prague Spring, etc., with the Brno Philharmonic Orchestra, FOK Prague Symphony Orchestra, and the Slovak Philharmonic Orchestra, under the baton of renowned conductors. Paľa's discography is unusually extensive and includes, in addition to violin and viola sonatas of the standard repertoire, a set of violin sonatas by Mieczysław Weinberg, recorded live at the Moravian Autumn Festival 2019, violin concertos by Alban Berg, Karol Szymanowski and Alfred Schnittke. A significant place in Paľa's discography is occupied by recordings of Bach's Sonatas and Partitas and Suites. The Cantūs Moraviae project, focusing on works for solo violin or viola, and the Milanolo album with works written for five-string violin, enriched with the lower viola register, are unique.

Jiří Kabát studied at the Prague Conservatoire, graduated in composition and conducting with Jiří Gemrot, Miriam Němcová and Miroslav Košler, and extended his studies at the Royal Conservatoire of Scotland. As a soloist, conductor, arranger and composer he has worked with most of the Czech orchestras. He has won prizes at international competitions and has been awarded prizes and scholarships such as the Classic Prague Award, Governor's Prize, Tillett Trust Bursary and others. In 2011 he was awarded the absolute winner of the second edition of the Antonín Dvořák International Composition Competition. He is the recipient of the 2013 OSA Award for the most successful classical composer. His works have been performed at the Festival International Echternach, in the chamber music series of the FOK and the Czech Philharmonic, at the Festival du Lubéron and many others. For eight seasons he held the position of violist with the Vlach Quartet Prague, and for two years he was in the same role with the Pavel Haas Quartet. He was a teacher at the Pardubice Conservatory, and from the school year 2020/21 he was appointed director of the Primary Art School Pardubice - Polabiny. He is a permanent member of the Barocco sempre giovane ensemble.

11 July 2024, 10 p.m. Tunel music bar

Zeurítia – vocals

Libor Šmoldas – guitar

PROGRAMME

Saudade da bahia (Dorival Caymmi) V běhu (Charlie Haden / Jakub Doležal) Moon river (Henry Mancini / Johnny Mercer) Basin street (Spencer Williams) Noční lety (Bill Evans / Jakub Doležal) Killing me softly (Charles Fox / Norman Gimbel) Eu Quero um Samba (Janet de Almeida / Haroldo Barbosa) Sen (Libor Šmoldas / Jakub Doležal) I didn't know what time it was (Richard Rodgers / Lorenz Hart) Fields of Athenry (Pete St. John)

Zeurítia

Vendula Šmoldasová alias Zeurítia is a Czech jazz singer. Apart from jazz, she has become known mainly for singing Brazilian bossa nova in authentic Portuguese (albums Zeurítia, Animal Music, 2008 a Tempera, NEWPORTLINE, 2019) and her own work on the border between folk, pop, bossa, and jazz (album Weightless, NEWPORTLINE, 2015). A graduate of the Jaroslav Ježek Conservatory and Higher Vocational School in Prague, she has also studied privately and at jazz workshops in New York, Germany and England (her teachers have included Peter Eldridge of New York Voices, Pete Churchill, Guillermo Rozenthuler, and Tina May). She has performed not only in the Czech Republic, but also in other European countries (Ireland, Poland, Hungary, France), Australia, and the USA.

Libor Šmoldas

Libor Šmoldas is our leading jazz guitarist. His concert activities span four continents and the world's metropolises New York, Washington, Sydney, Peking, Istanbul, Vienna, Berlin, Denver, Toronto, Milan, Stockholm, and London. With his quartet, it was the first Czech jazz band to tour the USA and regularly returns there, as well as on annual concert tours to Australia, Holland, the United Kingdom and other countries. He has played and recorded with world-class musicians such as George Mraz, Jeff Ballard, Sam Yahel, Bobby Watson, Adam Nussbaum, James

Morrison, Brian Charette, Gregory Hutchinson, Jon Faddis, and Jay Anderson. In the Czech Republic, he has played over three thousand club concerts, performed at the Prague Spring, Prague Proms, Brno Jazz Fest, Bohemia Jazz Fest, Strings of Autumn and Janáček May festivals, and collaborated with our complete jazz elite, including Ondřej Pivec, Robert Balzar, and David Dorůžka. Libor Šmoldas has won many awards, such as the Best Jazz Composition of 2014 or the Anděl Award for Jazz Record of the Year with the Organic Quartet. He teaches at the Jaroslav Ježek Conservatory in Prague and at international workshops in England, Germany, Greece, Italy, and Australia. He has released eleven albums under his own name and many more as a collaborator. The Czech and international press agree on his high qualities and leading position among European jazz guitarists.

12 July 2024, 7:30 p.m. Třeboň Municipal Office Courtyard

Janoska Ensemble

Ondrej Janoska – violin, **Roman Janoska** – violin, **František Janoska** – piano, **Julius Darvas** – contrabass, **Arpád Janoska** – vocals

PROGRAMME

Johannes Brahms

Hungarian Dance No. 1

(Allegro molto)

František Janoska

Souvenir pour Elise

Roman Janoska

¡Buenos Días, Marco!

Béla Bartók

Romanian folk dances in the style of Janoska

Jocul cu bâta

Brâul

Pe Loc

Buciumeana

Poarga româneasca

Mărunțelul

intermission

František Janoska

Cole Over Beethoven

Ástor Piazzolla

Oblivion

Pablo Ziegler

Rojotango

64

65

Dave Brubeck

Blue Rondo à la Turk

Johann Sebastian Bach

The Concerto for Two Violins in D minor, BWV 1043)

The overlapping and combining of different genres, the use of quotations and variations on other themes to create entirely new compositions, all of this has existed in music since the earliest times. It is enough to recall the Renaissance parody masses, the adaptations of Antonio Vivaldi's concertos in the works of Johann Sebastian Bach, the transcriptions and paraphrases of foreign themes in the works of Franz Liszt and other composers, which helped to popularize operas and other works, not to mention the crossing of the boundaries between so-called classical and popular music. It is also the basis for the performance and improvisational mastery of the members of the Janoska Ensemble.

Janoska Ensemble

The ensemble was founded by brothers Ondrej, František and Roman Janoska together with their brother-in-law Julius Darvas. The Janoska brothers come from Bratislava and today they are active in Vienna. All are proficient in several instruments, with each eventually choosing their main one. The members of the ensemble are united not only by family ties, but also by a common musical vision. Their virtuosity and improvisational skills allow them a wide range of repertoire, from works of the classical repertoire to their own compositions and arrangements, crossing genre boundaries. The ensemble has performed in renowned concert halls including New York's Carnegie Hall, the Musikverein and Konzerthaus in Vienna, and the Sydney Opera House. It participates in the annual Hollywood in Vienna project, and co-organizes benefit concerts in the Haydn Hall at Esterhazy Castle, featuring renowned international performers.

The Janoska brothers began their musical studies in Bratislava and continued in Vienna. Each of the members of the ensemble has won major competition awards, has also been active in other formations and all can cite important points in their personal careers. Ondrej Janoska served as principal violinist of the Vienna Philharmonic from 2008-2012. Roman Janoska is considered one of the most respected jazz violinists of his generation. Pianist František Janoska, winner of the 1st prize at the 2002 Franz Liszt International Competition, is also a composer,

arranger and admired improviser. Julius Darvas comes from a renowned Hungarian family of musicians, in which he currently represents the third generation in the art of the contrabass. He completed his musical studies in Vienna. The fourth of the Janoska brothers, Arpad, engages in special projects of the ensemble with his singing. After studying in Bratislava and Budapest, he continued his studies in Spain and the United States, where he participated, among other things, in the masterclasses of jazz singer Bobby McFerrin.

13 July 2024, 7:30 p.m. Třeboň Municipal Office Courtyard

A TRIBUTE TO EMA DESTINNOVÁ

Jana Sibera – soprano

Aleš Briscein – tenor

The Chamber Philharmonic Orchestra Pardubice

Zbyněk Müller – conductor

PROGRAMME

Wolfgang Amadeus Mozart

Don Giovanni

Overture

Recitative and aria (Donna Anna) "Non mi dir, bell' idol mio" / "Don't tell me, my true love"

Aria (Don Ottavia) "Dalla sua pace" / "On her peace of mind"

Recitative and aria (Donna Anna) "Or sai chi l'onore rapire a me volse" / "Now you know who tried to steal my honor"

Aria (Don Ottavia) "Il mio tesoro intanto" / "My darling needs to be comforted"

Duet "Fuggi, crudele, fuggi!" / "Flee, cruel one, flee!"

Sergej Prokofjev

Symphony No.1 in D major, Op. 25 "Classical"

4th movement (Molto vivace)

intermission

Gioacchino Rossini

L'Italiana in Algeri / the Italian Girl in Algiers

Overture

Gaetano Donizetti

L'elisir d'amore / The Elixir of Love

Aria (Adina) "Prendi, per me sei libero" / "Take it, I have freed you"

Aria (Nemorino) "Una furtiva lagrima" / "A furtive tear"

Duet "La lalalalaEsulti pur la Barbara" / "La lalalala..... Let the barbarian rejoice"

Pietro Mascagni

Cavalleria rusticana / Rustic Chivalry

Intermezzo sinfonico

Giacomo Puccini

La Bohème

Aria and duet (Mimi and Rodolfo) from Act 1:

“Che gelida manina” / “Your Cold Little Hand” – “Si, mi chiamano Mimi”
/ “Yes, they call me Mimi” – “O soave fanciulla” / “O gentle maiden”

Jana Sibera

Soloist of the National Theatre Opera in Prague, Jana Sibera is one of the most sought-after sopranos on the Czech opera and concert scene. She graduated from the Prague Conservatory and the Academy of Performing Arts in Prague. Her profile roles include Violetta (*La traviata*), title roles in *Manon*, Cunegonde (*Candide*), Zuzanka (*The Marriage of Figaro*), Gilda (*Rigoletto*), Donna Anna (*Don Giovanni*), Lucia di Lammermoor, Julie (*Romeo and Juliet*), Ophelia (*Hamlet*), Michaela (*Carmen*), Nedda (*The Comedians*), Marie (*Daughter of the Regiment*), Adina (*The Elixir of Love*), etc. In Czech operas, she embodied Bystrouška (*The Cunning Little Vixen*), Terinka (*The Jacobin*), Blaženka (*The Secret*), and Mařenka (*The Bartered Bride*). She is a regular guest of the National Moravian-Silesian Theatre in Ostrava and the J. K. Tyl Theatre in Pilsen. She has twice been nominated for the prestigious Thalia Award, and her third nomination - for her portrayal of Massenet's *Manon* at the National Moravian-Silesian Theatre in Ostrava - turned into an award (2022). As Ophelia, she appeared with success at the Göteborg Opera in Sweden, and her Violetta at the Irish National Opera in Dublin was equally acclaimed. Jana Sibera is also an intensive concert performer, collaborating with all major orchestras in the Czech Republic and has toured Japan, Korea, and China. She participated in the recording of Jonas Kaufmann's *Romantic Arias* with PKF - Prague Philharmonia under the baton of Marco Armiliato (Decca).

Aleš Briscein originally studied clarinet and saxophone and then opera singing at the Prague Conservatory and continued his studies at the University of West Bohemia in Pilsen. In 1995 he made his first appearance at the State Opera in Prague, and he is a regular guest at the National Theatre and the State Opera. He has performed at prestigious festivals such as the Edinburgh International Festival, Prague Spring, etc., and collaborates with major orchestras. At the Prague Spring Festival in 2002 he sang the world

premiere of the main tenor part of Jonathan in Sylvia Bodor's oratorio *Judas Maccabeus*. For Decca he recorded a CD of Pavel Haas' opera *The Charlatan*. His wide repertoire also includes older and sacred music. He also cooperates with Czech Radio and Czech Television. He toured Japan in 1999 as Tamino in *Die Zauberflöte* and a year later as Kudrjáš in *Káťa Kabanová*, and in 2003 in Janáček's opera *From the House of the Dead*. He is a sought-after interpreter of tenor roles from the Czech repertoire (Smetana, Dvořák, Fibich, Foerster, Janáček, etc.), in which he performs on both domestic and international stages. In 2004, he began his collaboration with the Opéra national de Paris and has been a guest at the Teatro Real Madrid, in Mexico City, at the PROMS Festival in London, at the Volksoper in Vienna, at the Salzburg Festival, at the Tiroler Festspiele in Erl, at the Bavarian State Opera, at the Comic Opera in Berlin, in Graz, and in Frankfurt. He is a multiple winner of the Thalia Prize.

Zbyněk Müller is the music director of the opera at the F. X. Šalda Theatre in Liberec, principal guest conductor of the State Philharmonic Košice and conductor of the National Theater Opera in Prague. He studied oboe and conducting at the Prague Conservatory and then at the Academy of Performing Arts in Prague. During his studies, he won many performing competitions, among the most important being the title of laureate in the Prague Spring Competition (1996). He has performed in several chamber ensembles and recorded as a soloist for Czech Radio. For several years he worked in various Prague orchestras, culminating in a ten-year engagement as solo oboist in the Prague Philharmonic. He also began working with this orchestra as a conductor and during ten years he conducted more than 50 concerts, also at music festivals and prestigious events. In 2001–2002 he was assistant to the chief conductor Vladimir Ashkenazy at the Czech Philharmonic. In 2004 he made his debut with the FOK Orchestra, and in 2010 with the Czech Philharmonic Orchestra. Between 2008 and 2021 he was the chief conductor of the State Philharmonic Košice, which he also led on successful tours to Hungary, Poland, Germany, and China, on its first ever appearance at the Prague Spring Festival, and at the Berlin Konzerthaus. Zbyněk Müller's operatic repertoire includes more than 40 titles. Since 2004 he has been permanently engaged as a conductor at the National Theater in Prague, he has also collaborated with the National Moravian-Silesian Theater in Ostrava and the State Theater in Košice and has been a guest conductor at the Teatro Real Madrid and the Deutsche Oper am Rhein Düsseldorf-Duisburg. Since the 2023/24 season he has been Music Director of the Liberec Opera, and since October 2019 he has been teaching at the Faculty of Music of the Academy of Performing Arts in Prague.

The Chamber Philharmonic Orchestra Pardubice

This Mozart-style orchestra focuses primarily on the performance of classical, early romantic and 20th-century works for chamber orchestra. Its composition allows it to concentrate on working with detail, precision of musical staging and sensitive accompaniment of soloists. Since its foundation in 1969, it has been one of the top Czech orchestras. Its repertoire ranges from the Baroque through the Classical and Romantic periods to contemporary compositions and various multi-genre projects. In Pardubice, the orchestra organizes traditional subscription cycles and other extraordinary concerts, and increasingly focuses on the young and the youngest generation of listeners. It gives concerts in other cities of the region and the whole country. It regularly participates in the most important festivals (Prague Spring, Smetana's Litomyšl, Leoš Janáček International Music Festival, International Music Festival Český Krumlov and others). The first chief conductor of the orchestra was Libor Pešek, and the orchestra has been led by Libor Hlaváček, Petr Altrichter, Bohumil Kulínský, Petr Škvor, Róbert Stankovský, Leoš Svárovský, Marko Ivanović and Peter Feranec. Since August 2018, the orchestra's chief conductor is Stanislav Vavřínek. The Chamber Philharmonic Orchestra has performed on prestigious European stages (Concertgebouw in Amsterdam, Festspielhaus in Salzburg, Musikverein in Vienna, Tonhalle in Zurich, etc.) and has also given concerts in the USA, Japan, China, and Kuwait. It occasionally participates in theater projects. It has made dozens of recordings for domestic and foreign music labels. (Supraphon, ArcoDiva, Naxos).

70

Klasika Plus.cz

PORTÁL O KLASICKÉ HUDBĚ

...Váš vyladěný partner

Jistota, že náš slib platí
Kdekoli na světě. Napořád.

Obchodní sdělení.

RENOMIA již 30 let nabízí nadstandardní služby v oblasti pojištění, risk managementu a rychlé likvidace škod. Po celou dobu plníme stejný slib - být vždy na straně našich klientů. Kdekoli na světě se můžete spolehnout na naše unikátní zkušenosti a tým špičkových odborníků. Děkujeme za důvěru.

R RENOMIA

Vždy ve Vašem zájmu.

ODHAD
ZASTAVOVANÉ
NEMOVITOSTI
ZDARMA

HYPOTÉKA BEZ
HRANIC

NEJEZDĚTE DO HOTELU, JEZDĚTE DOMŮ!

- Půjčíme vám na bydlení téměř kdekoli v Evropě (Španělsko, Chorvatsko, Itálie, Rakousko, Portugalsko, Albánie, Řecko...)
- Financování až do výše 90 % z ceny nemovitosti v zástavě (pro mladší 36 let)
- Bez zbytečných poplatků - zpracování a vedení hypotéky zcela zdarma
- S individuálním měnovým kurzem

Poskytovatelem úvěru je ČSOB Hypoteční banka, a.s.

www.csob.cz/bezhranic

ČSOB
jdeme vám
naproti

INDIKOVANÁ LÁZEŇSKÁ PÉČE I WELLNESS

SLATINNÉ LÁZŇE TŘEBOŇ jsou to pravé místo pro prevenci i efektivní rehabilitaci po operacích, úrazech nebo při chronických onemocněních pohybového aparátu.

www.laznetrebon.cz

SLATINNÉ
LÁZŇE
TŘEBOŇ

POHLADÍ TĚLO I DUŠI...

Festival se koná pod záštitou Hejtmana Jihočeského kraje, pana Martina Kuby a starosty města Třeboň, pana Jana Váni

HLAVNÍ PARTNEŘI

PARTNEŘI

MEDIÁLNÍ PARTNEŘI

PŘÁTELÉ FESTIVALU

PODPOROVATELÉ FESTIVALU

Unimex Group, a.s., Kooperativa poj., a.s., Restaurace U Máni, s.r.o., BUILD4INNOVATION s.r.o., Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR, OHLA ŽS, a.s., Fruko-Schulz s.r.o., Nadační fond Ludmila, JIPAMA s.r.o.

ZVLÁŠTNÍ PODĚKOVÁNÍ

Ondřej Prášil, Ivana Zezulková, Ing. Jiří Kuta, Hotel Galerie, Penzion Bílý jednorozec, DDS Tour s.r.o.

Společně šetříme energie

Stovkám domácností denně pomáháme snižovat náklady. Jak se k nim přidat, zjistíte na www.pre.cz.

Jsme energie tohoto města

www.pre.cz

 trebonskanocturna.cz

 facebook.com/trebonskanocturna

 instagram.com/trebonskanocturna